

EESTI VABARIIK

AASTARAAMAT 2017

EESTI HARIDUSE JA
TEADUSE HEAKS

ARCHIMEDES

Väljaandja: Sihtasutus Archimedes
www.archimedes.ee

Tallinn
Koidula 13a
10125 Tallinn
Tel 699 9399, info@archimedes.ee

Tallinn
Toompuiestee 30
10149 Tallinn
Tel 640 0455, info@archimedes.ee

Tartu
Väike-Turu 8
51004 Tartu
Tel 730 0800, info@archimedes.ee

ISSN: 1406-7714

Koostaja: Eero Loonurm
Toimetajad: Karol Sepik, Margit Brückel, Karin Laansoo, Priit Pruul,
Regina Rähn, Katrin Kiisler, Tiina Lipp, Kristina Piliste, Helena Alekand,
Kai Treier
Kujundus: Stillabunt OÜ
Trükk: Ecoprint AS

Aastaraamat 2017

Sisukord

EESSÕNA NÕUKOGU ESINDAJALT	4
EESSÕNA JUHATUSELT	5
ARCHIMEDES VEDAS ARVAMUSFESTIVALI “HARIDUSE ALA” ARUTELUSID	8
“ARCHIMEDES 20” SEERIA ÕPETAJATE LEHES	10
AKADEEMILISE TUNNUSTAMISE AGENTUUR (EESTI ENIC/NARIC KESKUS)	12
NOORTEAGENTUUR (SANA)	18
EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR (EKKA)	24
HARIDUSE RAHVUSVAHELISTUMISE AGENTUUR (HARA)	32
ARCHIMEDES LÕPETAS EDUKALT EUROOPA KOMISJONI PROJEKTI „STUDY IN EUROPE“	96
STRUKTUURITOETUSTE AGENTUUR (STR)	100
SA ARCHIMEDES TÖÖTAJAD SEISUGA 31.12.2017	110
SIHTASUTUSE STUKTUUR	112
SA ARCHIMEDES 2017. AASTA EELARVE	114

Hea lugeja!

Archimedes on Eestis tegutsenud juba 20 aastat, sihtasutuse ristiisa vanakreeka polühistor Ἀρχιμήδης tegi suuri tegusid aga juba enam kui 2220 aastat tagasi. Nii nagu sihtasutus Archimedes on juhtiv hariduse ja teaduse edendaja, tegi samanimeline mees antiikajal nii mitmeski mõttes sedasama, olles üks väljapaistvamaid teadlasi.

Archimedes pani aluse staatikale ning tegi kindlaks kangi tasakaalu tingimused, samuti peetakse teda mitmete uuenduslike masinate leiutajaks. Tõepoolest – käesoleva aastaraamatu peategelasega võib siingi leida paralleele, sest SA Archimedes aitab meie huvitavat, kuid kohati ka heitlikku ja ebausust heidutatud maailma teadmiste ja innovatsiooniga tasakaalustada.

Aastale tagasi vaadates võin julgelt öelda, et see möödus juubeliaastale vääriliselt. Suur tänu kõikidele Archimedestele, kes sellesse panustasid: olgu siis Paides Arvamusfestivalil arutelusid vedades või koos Euroopa Komisjoni Eesti Esindusega Euroopa päeva korraldades. A propos – viimasega tähistati ka Erasmus+ programmi 30. tegevusaastat. Olen uhke selle üle, et Euroopa Komisjon usaldas noortevaldkonna kompetentsi-

Tea Varrak,
Nõukogu esimees

keskuse SALTO juhtimise just Archimedese Erasmus+ agentuurile.

Muidugi ei saa Archimedese töövõitudest rääkides mööda minna suure tõukejõuga hoo andmisest väga paljudele haridus- ja teadusprojektidele. Jutt on muidugi Euroopa Liidu tõukefondidest ehk struktuuritoetuste perioodist 2014-2020. Olen veendunud, et neil on märkimisväärne mõju Eesti kõrghariduse ja teaduse suurepärasele tasemele, seda tõestab muuhulgas läbi aegade suurim kraadiõppe välistudengite arv, milleni eelmisel aastal jõudsime.

Antiikaja õpetlase Archimedese kohta teame vähem kui tahaksime, sest väidetavalt tema sõbra Heracleidese kirjutatud biograafia on kaduma läinud. Täiesti kindel on see, et tänu aastaraamatutele on ka kauges tulevikus hea ülevaade sellest, kuidas SA Archimedesest on saanud paljude jaoks tugev ja usaldusväärne partner, kelle kohta öeldakse häid sõnu nii meil kui võõrsil. **Soovin teile jaksu ja järjekindlust!**

Head koostööpartnerid ja kallid kolleegid!

20aastane Sihtasutus Archimedes toob teieni oma seitsmeteistkümnenda aastaraamatu. Kuigi elame Vanas Maaailmas, on meie aja lugu üsna uus, vaid viimased kakskümmend aastat. Samas tuleb kohe öelda, et nendes valdkondades, kus meie tegutseme, on muutused olnud väga tuntavad. Nii mõneski valdkonnas oleks pealkiri, mida me kasutame Akadeemilise Koostöö Assotsiatsiooni juubelikonverentsil, eriti tabav – „From Zero to Hero“ ehk mitte millestki kangelaseks. Eelkõige kehtib see rahvusvahelise koostöö valdkonnas tehtu kohta.

Eesti on kujunenud atraktiivseks riigiks, kuhu tullakse õppima. Meile soovib tulla rohkem vahetusüliõpilasi, kui Eestist endast on soovijaid välismaale õppima minna. Samuti on välismaalt diplomiõppesse pääseda soovijaid aasta-aastalt ikka rohkem. Mis kõige tähtsam, kui 20 aastat tagasi oli välismaal vahetusüliõpilaseks minekuks rahaliste vahendite leidmine raske, siis nüüd on kõrgkoolidel ja kutseõppeasutustel

võimalik rahuldada pea kõik soovijad. Vaba liikumine ja eneseteostusvõimalused on muutunud kodanikuõigusteks. Muutuste taga on olnud kahtlemata riiklikud otsused, et struktuuritoetuste vahenditest kaasajastada Eesti õppeasutuste õpikeskkond. Liikumisvõimalusi tagavad erinevad programmid, millest võtmetähtsusega on Erasmus+, mis toob igal aastal Eestisse ca 20 miljonit eurot rahvusvaheliseks koostööks mõeldud raha erinevatele haridustasemetele.

Kui me räägime koostööst, on usaldus siiski kõige aluseks. Seetõttu on töö, mida teevad Archimedese akadeemilise tunnustamise agentuur ning Eesti kõrg- ja kutsehariduse kvaliteediagentuur, erakordselt olulised. Ka siin on meie hoiakud ja suhtumine muutunud. Kui 2012. aastal pidasime jõudmist Euroopa Kvaliteediagentuuride Registrisse erakordseks, siis 2017. aastal võtsime kordushindamise edukat läbimist pigem enesestmõistetavana. Oleme saanud ka arvestatavaks partneriks teistele tunnustatud

kvaliteediagentuuridele, kellest koos Soome kollegidega viisime edukalt läbi Twinning projekti Azerbaidžaanis ja alustame uusi rahvusvahelisi projekte.

Ka akadeemilise tunnustamise alal toimus mõndagi olulist. UNESCO juurde loodud ülemaailmse tunnustamise konventsiooni ekspertrühmal, kuhu kuulus ka Archimedese akadeemilise tunnustamise agentuuri juhataja Gunnar Vaht, valmis konventsiooni teksti kavand. Gunnar koordineeris ekspertgrupi kahe alamgrupi tööd.

Archimedese noorteagentuur kandis hoolt

selle eest, et meile tuleks rohkem rahvusvahelist kompetentsi. Võitsime konkursi SALTO Euroopa kompetentsikeskuse loomiseks, mis toob endaga kaasa küllaga uusi arenguid.

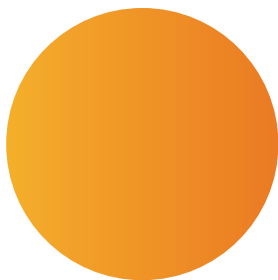
Struktuuritoetuste agentuur sai täie hooga käima uue struktuuritoetuste perioodi raketdamise ja suuremad väljamaksed mahus ligi 40 miljonit eurot jõudsid toetuse saajateni. Suurema hoo said sisse nii üheksa teaduse tippkeskust kui loodi teadusnõunike ametikohad erinevate ministeeriumite juurde. Kõrghariduse erialastipendiume jagati kokku ligi 8000 tudengile nutika spetsia-

Rait Toompere Archimedese sünnipäeval 2017. aasta augustis Arvamusfestivali hariduse alal.

Eve Sild Sihtasutuse talveseminaril 2017. aasta veebruaris Eesti Rahva Muuseumis.

liseerumisega seotud erialadel ja esimesed toetusotsused tehti ettevõtete rakendus-uuringute projektides.

2017. aastal tegime ühiskonnas aktiivsemaks kaasärääkimiseks ja nähtavuse parandamiseks mitmeid tegevusi, mida varem teinud ei olnud. Olime Paide Arvamusfestivali hariduse ala eestvedajad. See oli pikk protsess planeerimisest ja kujundamisest kuni elluviimiseni, kus kõik said vabatahtlikkuse alusel oma osa anda. Sellisel moel tähistasime ka oma 20. sünnipäeva – ühistegemisega koos kolleegidega haridusvaldkonnast.

Novembris korraldasime hariduskonverentsi Pariisis koos Prantsuse ja Hispaania kolleegidega haridusinnovatsiooni teemal Erasmus+ kontekstis. On märgiline, et sarnaselt tundsid huvi haridusteemade vastu nii Euroopa Komisjoni volinik, Euroopa parlamendi liige kui üliõpilane või õpetaja. Meile oli tähtis Eesti hariduse tutvustamine ning asjaolu, et konverentsil rääkisid kõik osalejad oma emakeeles. Eesti keelt Pariisi südalinnas kuulata oli kaunis.

Aasta lõpus tõmbasime joone alla ka Euroopa Komisjoni projektile „Study in Europe“, kus

osalesime nelja edukaima kõrgharidust tutvustava riigiga (Ühendkuningriik, Holland, Saksamaa, Prantsusmaa) ja mõttekojaga ACA Euroopa kõrgharidusruumi tutvustamisel. Projekt läks edukalt ning saame jätkata nii Eesti kui Euroopa heaks tööd ka järgnevatel aastatel.

Archimedese tegevuste tutvustamiseks alustasime artiklite seeriat „Õpetajate Lehes“. 2017. aastal ilmus kuus artiklit ning jätku tuleb ka 2018. aastal. Ilmunud artiklite eesmärk oli laiemalt tutvustada oma tegevusi ja näidata selle töö mõju meie sihtgruppidele.

Lõpuks tahaksin tänada oma kolleegi Eve Silda, kes pühendas meile kümme aastat oma elust. Eve ehitas üles struktuuriotuste rakendusüksuse ning juhtis briljantselt perioodi 2007-2014 elluviimist. Eve ei jätnud maha ühtegi tegemata tööd, oli täpne, korrektne ja naerata. Aitäh sulle ja kordaminekuid uutes tegemistes!

Lugupidamisega
SA Archimedes juhatus

Archimedes vedas Arvamusfestivali “Hariduse ala” arutelusid

Archimedes oli 2017. aastal Arvamusfestivali
“Hariduse ala” eestvedaja.

Arhitektuur, statistika, värbamine, uus
eakus, tõejärgne ühiskond, võõrad kul-
tuurid ja talendid siit ja kaugemalt – kõik

need teemad olid ühendatud 2017. aasta
Arvamusfestivalil “Hariduse ala” teemadesse.
Haridus on seotud praktiliselt kõigi teiste
valdkondadega ning seda me ka “Hariduse
alal” näitasime. Lisaks tähistasime ka oma
20. sünnipäeva!

arvamus
festival
11.-12.08.2017 Paides

Kolme tõe tuba

Kas **kooliaeg** veel tuleb?

Õpirändur **45+**? Milles küsimus?

Värbamine teisest kultuuriruumist

Mida võime oma hariduselt **loota**?

Paremad otsused = vähem **privaatsust**?

Millisest koolimajast tulevad **homsed** leiurid?

Diversity in the **Estonian** workplace and society:

The good, the bad and the ugly

/ hariduse ala

Fotod: Maris Matsi, Kaire Raasik, Tiina Erik.

Hariduse ala valmis koos Eesti Kunstiakadeemia noorte arhitektidega.

Archimedese toetuspunktid valmistumas Arvamusfestivaliks.

Arvamusfestivali esimene päev.
Arutelu “Mida võime oma hariduselt loota?”.

Arvamusfestivali teine päev.
Arutelu “Diversity in the Estonian workplace and society: The good, the bad and the ugly.”

“Archimedes 20” seeria Õpetajate Lehes

Archimedes alustas aasta lõpus „Õpetajate Lehes“ seeriat „Archimedes 20“. Esimene lugu ilmus 27. oktoobri lehes, kus Sihtasutuse loomisest ja rollist rääkis juhatuse esimees Rait Toompere. Oktoobrist detsembrini ilmus kokku 7 lugu ning 2018. aastal sai seeria jätku. 2017. aasta mõned mõtted on siinkohal teie ees.

Rait Toompere

„Meie roll on kasvatada usaldust ning anda võimalikult paljudele võimalus teha koostööd ja leida häid partnereid,” ütles SA Archimedes juhatuse esimees Rait Toompere. „Euroopa tuleviku otsustavad ju lihtsad inimesed oma kogemuste pinnalt. Kui nad tajuvad, et Euroopa on neist kaugel, võivad nad kahelda, kas seda ongi vaja. Kui aga oled näinud, et teisteski riikides on nutikad inimesed, tekib teistsugune pilt.”

(Õpetajate Leht 27.10.2017)

Gunnar Vaht

„Maailma suuremaid ärisid on diplomite

müük, USA diplomiveskitest saab osta kasvõi doktorikraadi. Eestis liigub sellist kaupa aga haruharva, sest on juba ette teada, et võltsitud diplomiga meil läbi ei löö,” rääkis intervjuus Archimedes akadeemilise tunnustamise agentuuri juht, Eesti ENIC/NARIC keskuse juhataja Gunnar Vaht.

(Õpetajate Leht 03.11.2017)

Reet Kost

„Lapsele-noorele on lisaks perele ja kooli-haridusele elus oluline noorsootöö – huviringid, õpilasmalev, noortelaagrid ja -projektid, osaluskogud,” rääkis intervjuus Õpetajate Lehele SA Archimedes noorte-agentuuri juhataja Reet Kost. „Noorsootöö ongi enesemääramise ja -avastamise koht ja noorsootöötajad oluline tugisammas.”

(Õpetajate Leht 10.11.2017)

Made Kirts

„Haarake juhtohjad ja püüdke olla rahvusvahelistes projektides ise koordinaatorid,” kutsub meie koole üles Archimedes hari-

duse rahvusvahelistumise agentuuri üld-, kutse- ja täiskasvanuhariduse büroo juhataja Made Kirts. „Kui olete algatajad, saate teha seda, mis on just teile huvitav ja oluline.”
(Õpetajate Leht 17.11.2017)

Katrin Kiisler

Kümnendik Eesti üliõpilastest on pärit välismaalt ja meiltki läheb üle tuhande tudengi igal aastal Euroopa teistesse riikidesse õppima. Ometi on palju tudengeid, kes ei liigu kodust kaugemale. Archimedese hariduse rahvusvahelistumise agentuuri asejuhataja Katrin Kiisler valutabki südant just nende pärast. Ta ütleb: „Peaksime veel rohkem mõtlema, kuidas nemadki saaksid rahvusvahelise kogemuse, et laieneksid nende võimalused tööturul.”
(Õpetajate Leht 24.11.2017)

Kristel Meesak

“Perioodil 2007–2013 tehti päris palju ära sellist, mida on silmaga näha. Ehitati või renoveeriti 18 teadus- ja haridushoonet. Televaatajatel on kindlasti silme ees menukas saade „Rakett 69”, mis on eetris juba aastast 2011. Kui toetatakse teadlaste uuringuid või aparatuuri ostu, ei paista see kuigi palju väljapoole ja tehtust teavad pigem asjaosalised ise. Eelmisel perioodil läkski eelarvest üle poole betoonile ja aparatuurile. Uuel perioodil, 2014–2020, on rõhk pehmema-

poolel ja kolmveerand toetustest puudutab otseselt inimesi,” ütleb struktuuritoetuste agentuuri meetmehoidja Kristel Meesak. “Võime öelda, et tänu eurotoetustele on meie teadlased Baltikumis kõige paremini varustatud seadmete ja hoonetega.”
(Õpetajate Leht 01.12.2017)

Heli Mattisen

„Üha rohkem on ülikoolide eneseanalüüsisse sünenenud eestlasele omast enesepiitsutust,” täheldab SA Archimedese all tegutseva Eesti kõrg- ja kutsehariduse kvaliteediagentuuri juhataja Heli Mattisen. Seevastu on tudengid oma õpingutega liigagi rahul ega tea, mida ülikoolist tegelikult saada võib.

“Vaadates, kui rahul on meie tudengid tagasisideküsitluste põhjal oma õpingutega, tekib küsimus, kas nad ikka teavad, mida oleks võimalik tegelikult ülikoolist saada. Mõnigi tudeng tuleb Erasmuse vahetusest tagasi tundega, et sai alles välismaal teada, mis on tõeline õppimine. Arusaamas sellest, mida võiks õppimine kõrgkoolis anda, arenguruumi on.”
(Õpetajate Leht 08.12.2017)

**AKADEEMILISE
TUNNUSTAMISE
AGENTUUR
(EESTI ENIC/NARIC
KESKUS)**

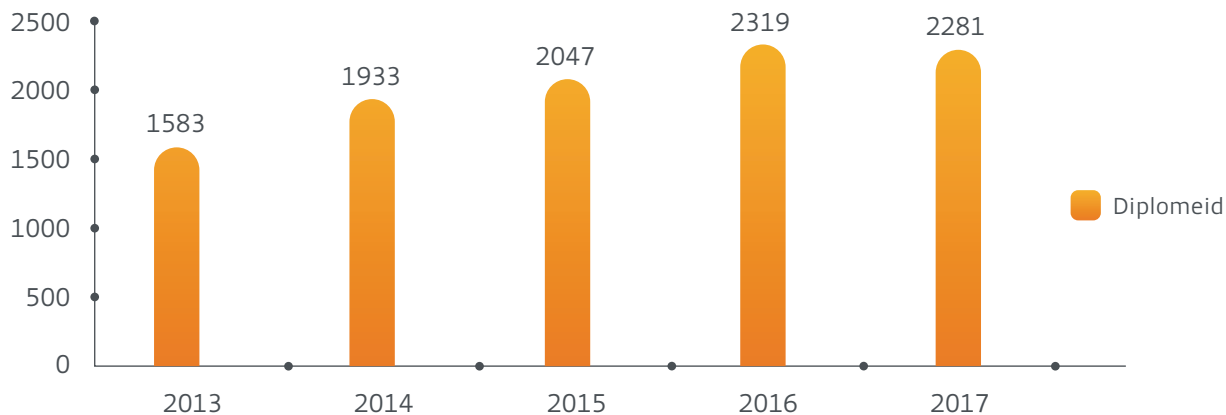
Välisriigi kvalifikatsioonide hindamine

Välisriigi kvalifikatsioonide hindamine ning tunnustamiseks ettepanekute tegemine on Eesti ENIC/NARIC keskuse üks põhitegevus. Hindamise eesmärgiks on välisriigi kvalifikatsioonile vastavuse määramine ning tööandjatele, kutsealase tunnustamise pädevatele asutustele ja õppeasutustele tunnustamiseks vajaliku teabe andmine.

Keskusele esitati 2017. aastal hindamiseks ja vastavuse määramiseks 2281 kesk- ja kõrgharidust tõendavat dokumenti kokku 103 välisriigist. Enim esitati taotlusi Venemaa (304 taotlust), Ukraina (220), Bangladesh (183), Nigeeria (164), Suurbritannia (121) ja

India (110) kvalifikatsioonide hindamiseks. Asutustest on suurimad hindamise taotlejad Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool, Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor ja Euroakadeemia. Tööandjatest esitavad hindamistaotlusi peamiselt ministeeriumid, Riigikantselei ja Terviseamet.

Agentuurile hindamiseks esitatud välisriigi kvalifikatsioonide arv 2013-2017.

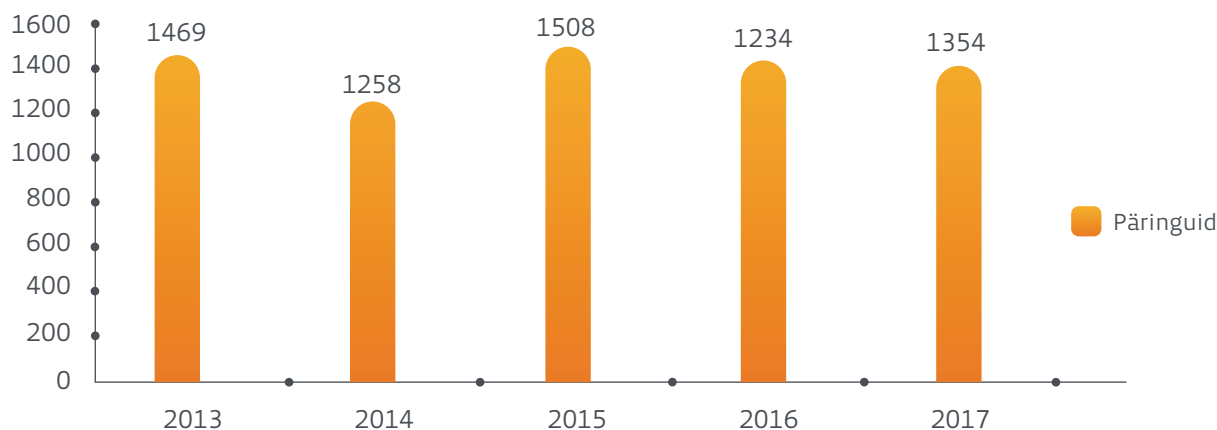
Haridus- ja tunnustamisalase teabe andmine

Välisriigi kvalifikatsioonide hindamise ja vastavuse määramise kõrval on Eesti ENIC/NARIC keskuse teine peamine ülesanne anda teavet Eesti ja välisriigi haridussüsteemidest ja kvalifikatsioonidest.

Päringutele vastamine

Keskus annab teavet välisriikide ja Eesti

haridussüsteemide, kõrgkoolide, kvalifikatsioonide, tunnustamist reguleerivate õigusaktide, tunnustamispõhimõtete ja muu kõrghariduse või tunnustamisega seonduva kohta. 2017. aastal tehti keskusele 1354 kirjalikku järelepärimist, sh välisriikide asutuste ja eraisikute poolt Eesti haridussüsteemi, kutsealase tunnustamise või kvalifikatsioonide kohta 243 päringut.

Agentuurile esitatud kirjalike päringute arv 2013-2017.

Enim järelepärimisi tehti Suurbritannia (130 päringut), Venemaa (99), USA (43), Hollandi (30), Saksamaa (27), Soome (25), Taani (23), Ukraina (22), Gruusia (22) ja Rootsi (20) kõrgharidussüsteemide, õppe-

asutuste ja kvalifikatsioonide kohta. Paljud tööandjad ja diplomimanikud pöörduvad keskuse poole, et saada kinnitust varasemas haridussüsteemis antud kvalifikatsiooni vastavusele.

*Eesti
ENIC/NARIC
keskusel täitus
2017. aastal
kahekümnes
tegevusaasta.*

Kutsealase tunnustamise osas täidab Eesti ENIC/NARIC keskus tugikeskuse ülesandeid, koondades oma kodulehel baasinfo tunnustamise põhimõtete, Eestis reguleeritud kutsete ning pädevate asutuste kohta. 2017. aastal esitati keskusele 21 kutsealast tunnustamist puudutavat kirjalikku päringut 12 riigist. Üle poole päringutest moodustasid õpetajate, arstide ja hambaarstide kutsealase tunnustamise kohta.

Rahvusvaheline koostöö

Eesti ENIC/NARIC keskuse töötajad osalesid Euroopa Nõukogu ja UNESCO juures tegutsevate organite töös ning partnerina Euroopa Komisjoni projektides.

Lissaboni tunnustamise konventsiooni komitee

1997. aasta aprillis allkirjastati Lissaboni tunnustamise konventsioon, millele kirjutas alla ka Eesti. Konventsiooniga liitumisel tekkis kohustus luua riigi kõrghariduskvalifikatsioonide tunnustamise süsteem ja keskus. Nõnda loodi 1997. aastal Akadeemilise Tunnustamise Infokeskus ehk Eesti ENIC/NARIC keskus, kellel täitus 2017. aastal kahekümnes tegevusaasta. Viimasel kümnekonnaval aastal on keskuse töötaja osalenud Lissaboni tunnustamise konventsiooni komitee büroo töös ning on muuhulgas tegelenud regioonidevaheliste tunnustamisalaste küsimustega, panustanud tunnustamisalase praktika ühtlustamisesse Euroopa ühtses kõrgharidusruumis ning viinud läbi uuringu Lissaboni konventsiooni rakendamisest selle osalisriikides.

Praegu on Euroopa Nõukogu peamiseks väljakutseks süsteemi väljatöötamine dokumentideta pagulaste kvalifikatsioonide tunnustamiseks. 2017. aastal koostas Lissaboni tunnustamise konventsiooni komitee büroo pagulaste kvalifikatsioonide tunnustamise soovitus, mis võeti vastu novembris komitee erakorralisel istungil. Tõsiselt tehakse tööd selle nimel, et lihtsustada välisriigi kvalifikatsioonide tunnustamist kuni automaatse tunnustamiseni Euroopa regioonis.

Ülemaailmse konventsiooni väljatöötamise komitee

2016. aastal loodi UNESCO juurde ülemaailmse tunnustamise konventsiooni väljatöötamise komitee, milles osales ka Eesti ENIC/NARIC keskuse töötaja. Komitee ülesandeks oli koostada 2017. aasta lõpuks ülemaailmne tunnustamise konventsioon. Enam kui aasta kestnud töö konventsiooni väljatöötamisega lõppes 2017. aasta suvel. Sügisel esitati konventsiooni kavand UNESCO juhtorganitele, kes otsustavad teksti vastuvõtmise järgmiste etappide üle. Konventsiooni vastuvõtmisel on tegemist esimese ülemaailmse tunnustamisalase normatiivse dokumendiga.

*Projekt
FRAUDOC
oli pühendatud
võltsingute ja
pettuste
problemaatikale.*

Osalemine projektides

Eesti ENIC/NARIC keskus oli partneriks kolmele Euroopa Komisjoni projektile. Pea kaks aastat osales Eesti ENIC/NARIC keskus projektis FRAUDOC, mille ülesandeks oli läbi viia rahvusvaheline diplomiveskite ja võltsdiplomite uuring ja välja töötada vastavasisulised juhendid, mis aitavad paremini tuvastada libaülikoole ja avastada võltsitud diplomeid. Projekti koordineeris Itaalia ENIC/NARIC keskus, kus kõrvuti Eesti ENIC/NARIC keskusega olid partneriteks Belgia, Portugali, Taani ja Rootsi vastavad keskused.

Juhendraamat diplomiveskitest kirjeldab diplomiveskite ja akrediteerimisveskite

olemust ja fenomeni ning sisaldab hulgalt eksperthinnanguid ja kogemusi nende avastamisel ja tuvastamisel, sisaldades näidiseid kogu maailmast.

Juhendraamat võltsdiplomitest sisaldab teavet erinevatest võltsimisvormidest ning on illustreeritud võltsdokumentide näidistega, mis on kokku kogutud projekti partnerasutuste poolt.

Projekti SCAN-D 2 ülesandeks oli täiendada Euroopa kõrgkoolide diplomite näidiste andmebaasi. Projekt sai alguse juba 2014. aastal Itaalia ENIC/NARIC keskuse koordineerimisel, Eesti osales projekti teises etapis aastatel 2015-2017. SCAN-D andmebaasi on koondatud partnerriikide kehtiva kõrgharidusastmete süsteemi diplomite näidised. Dokumentidele lisaks on andmebaasis diplomite kujundus- ja turvaelementide kirjeldused ning kvalifikatsioone puudutav lisateave. Projekti mõlemas etapis osales kokku 24 riiki: Armeenia, Austria, Valgevene, Belgia, Bosnia ja Hertsegoviina, Bulgaaria, Horvaatia, Tšehhi, Eesti, Prantsusmaa, Iirimaa, Israel, Itaalia, Läti, Leedu, Holland, Uus-Meremaa, Norra, Poola, Portugal, Rumeenia, Sloveenia, Hispaania ja Ukraina.

Projekti ISOBAQ raames koguti Bologna-eelsete kvalifikatsioonide tunnustamis-

alaseid õigusakte ja diplomite näidiseid ning koostati vastav andmebaas. Tänu andmebaasile on välisriigi kvalifikatsioonide hindajatel juurdepääs ühtse struktuuriga teabele projekti osalisriikide Bologna-eelsest kõrgharidusastmete süsteemist. Projektis osalesid Ida-Euroopa riigid, lisaks Eestile veel Bulgaaria, Rumeenia, Läti, Leedu, Poola, Horvaatia ja Armeenia.

NOORTE- AGENTUUR (SANA)

2017. aasta oli SA Archimedese noorteagentuurile äärmiselt tegus ja mitmekülgne. See oli suurte sündmuste ja põnevate uute tegevuste käimalükkamise aasta. Kogu Euroopa noortevaldkonna tähelepanu suunasid ühtaegu nii Erasmus+ ja sellele eelnenud programmide kolmanda aastakümne täitumise tähistamine kui uue Euroopa Liidu algatuse – programmi Euroopa Solidaarsuskorpuse käivitamine. Esimene oli eriliselt nähtaval Euroopa Noortenädalal, mil toimus hulgaliselt noortele suunatud sündmusi üle Eesti ning kulmineerus Euroopa päeva tähistamisega.

Nagu varasematelgi aastatel, tegeleme järjepidevalt noorte, noorsootöötajate ja noortevaldkonna arengu toetamisega ning rahvusvahelise koostöö edendamisega ehk aitame Eestil kasvada.

Alustasime 2017. aastal mitme uue noori ja noortevaldkonna arengut mõjutava tegevusega. Nende hulgas käivitasime näiteks noorsootöös inimõiguste haridust edendava rahvusvahelise projekti, mille tegevusi seitsme riigi partnerluses koordineerib SANA. Samuti oleme üheks eestvedajaks vähemate võimalustega ja erivajadustega noorte kaasamisega tegelevas Erasmus+ strateegilises koostööprojekti, mis hõlmab

*2017. aasta
oli suurte
sündmuste ja
põnevate uute
tegevuste käima-
lükkamise
aasta.*

17 riiki. Teeme tihedat koostööd kolmes suunas, soodustades vähemate võimalustega piirkonna noorte, erivajadustega noorte ja noorte, kes ei õpi ega tööta, kaasamist. Lisaks asusime partnerina tegutsema noorte kriitilise mõtlemise ja meediakirjaoskuse parendamisega tegelevas rahvusvahelises partnerlusprojekti.

Üheks SANA oluliseks rolliks on tutvustada ühiskonnale nii oma tegevusi kui erinevate programmide tulemusti ja mõju. Möödunud aastal andsime välja Euroopa vabatahtlike köögilugusid jutustava retseptiraamatu „Kultuur purki“, samuti e-raamatu sellest, kuidas noorsootöö aitab toetada noorte ettevõtlikkust. Lisaks pöörasime varasemast veelgi enam tähelepanu noorte ja

noorsootöötajate väärtusõppele, andes välja inimõiguste haridusele keskenduva raamatu „Järjehoidjad“ eesti keeles. Käsi-raamatut esitleti SANA korraldatud foorumil „Väärtusdilemmad noorsootöös“, mis tõi kokku üle 100 Eesti noortevaldkonna tegija.

Oleme aasta jooksul saanud tutvustada seda, millega tegeleme ja miks on noortevaldkond ühe riigi tulevikku silmas pidades oluline. Selle tähtsaks osaks on ka rahvusvahelistumine, meie jaoks tähendab see eeskätt noorte ja noortevaldkonna töötajate osalemist Erasmus+ programmis ja sellest saadud kogemusi mida oma sõprade ja kolleegidega jagatakse või millest saavad alguse uued noorte ettevõtmised ja valdkonda arendavad algatused.

Üle ega ümber ei saa kindlasti Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumisest, mille ametliku programmi üks esimesi üritusi Eestis oli juuli alguses toimunud Euroopa Vabatahtliku Teenistuse tulevikukonverents, mis tõi Tallinnasse kokku noori vabatahtlikke, noortevaldkonna otsustajaid ja spetsialiste pea kõikjalt Euroopast.

Sügisel olid Tallinnas külas Erasmus+ noortevaldkonna riiklike agentuuride direktorid, kes said muuhulgas osa ka SANA 20. juubeliaasta pidulikust tähistamisest. Riiklike agentuuride direktoritega peetud arutelude keskmes oli

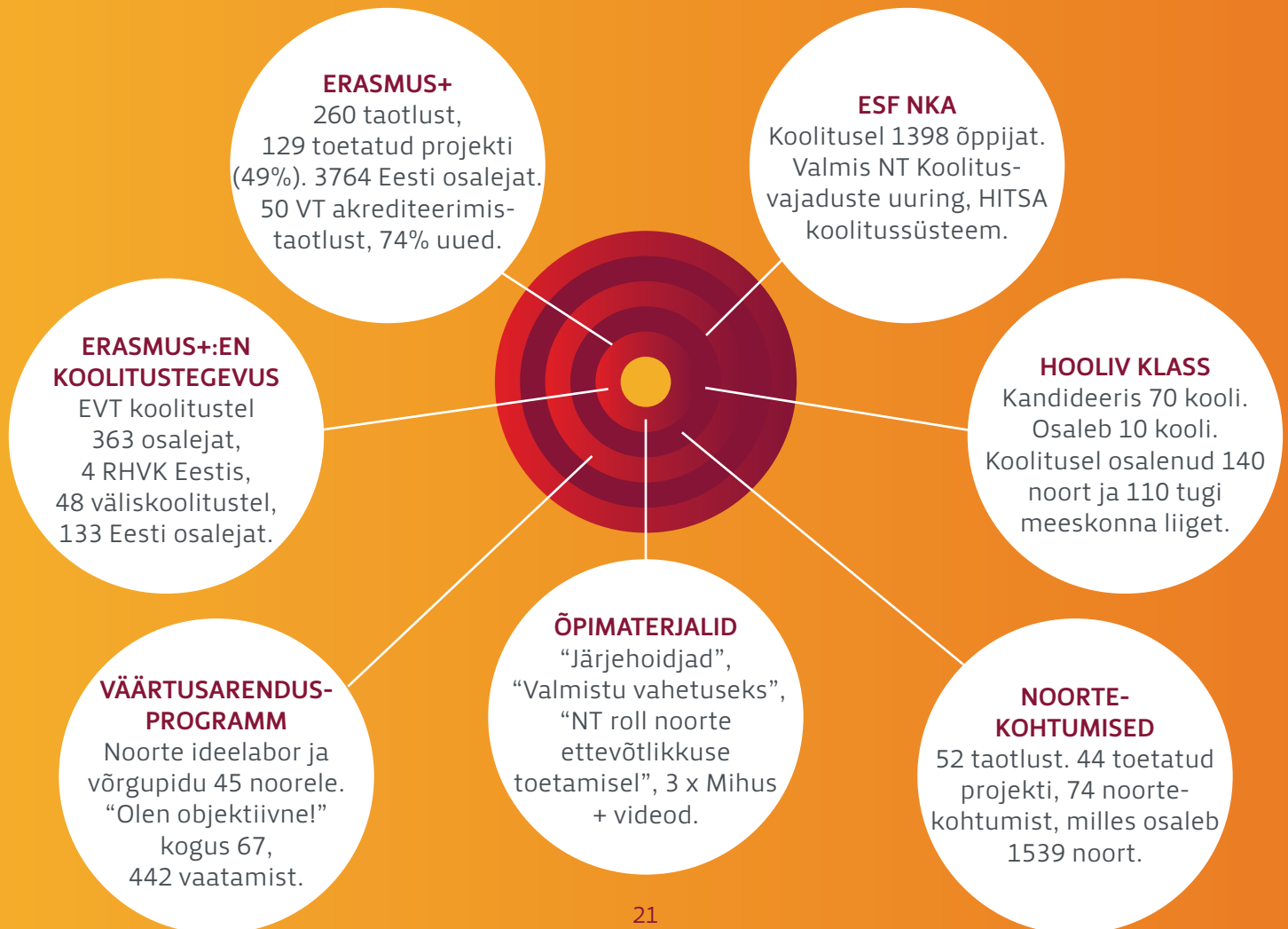
ELi uue noortestrategie eesmärgid ja ELi noortele suunatud programmide tulevik. Leppisime kokku Erasmus+ agentuuride võrgustiku positsiooni noortevaldkonna tulevikusuundade seadmisel.

SANA korraldatud noortevaldkonna koolitused on jätkuvalt populaarsed ning küllap annavad 2018. aastal selle edu jätkamisse oma panuse ka värskest valminud kasutajasõbralik koolituskalender ja mitteformaalne. ee veebi uuendamine. 2017. aastal andsime välja kolm sisutihedat noortevaldkonna ajakirja MIHUS, mis on ühtlasi üks paremini kujundatud ajakirju Eestis ja pärjatud Kuldmuna auhinnaga.

Oktoobrikuu tõi SANA-le austava ülesande asuda tüürima üle-euroopalist SALTO osaluse ja informatsiooni kompetentsikeskust. Uus ja põnev roll, mida tahame võimalikult hästi täita.

Lubame, et ka aastal 2018 teeme kõik endast sõltuva, et aidata Eestil kasvada!

Noorteagentuuri 20. tegevusaasta tulemused

Euroopa päev

Euroopa päev, Roela

EVT konverents

EVT konverents

Idee45

Kultuur purki!

SANA 20. sünnipäev

Väärtusfoorum

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDI- AGENTUUR (EKKA)

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur on juhtiv kompetentsikeskus Eestis õppeasutuste välise kvaliteedihindamise alal. EKKA lähtub oma tegevuses Eesti haridussüsteemi ja õppijate vajadustest, suunistest ja kokkulepetest Euroopa kõrg- ja kutsehariduse valdkondades, rakendab oma igapäevatöös paindlikult ajakohast ja kohalikku konteksti sobitatud oskusteavet ning teavitab huvigruppe välishindamise tulemustest ja nende analüüsidesid.

EKKA missioon on toetada kvaliteedikultuuri arengut hariduse valdkonnas ning suurendada seeläbi Eesti ühiskonna avatust ja konkurentsivõimet.

2017. aasta möödus EKKA-l toimekalt nii põhitegevuse, adra seadmise kui koostööprojektide poole pealt.

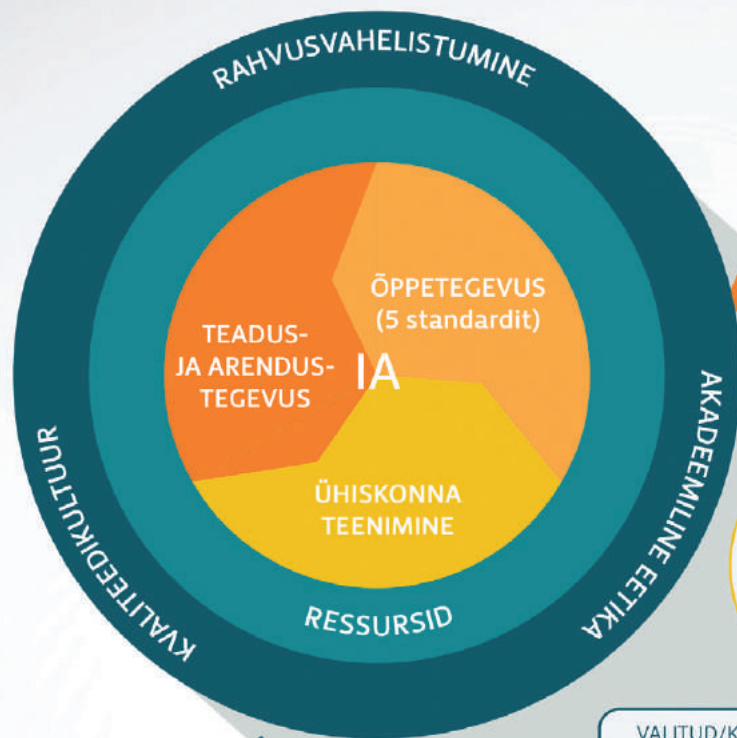
Uute kõrg- ja kutsehariduse kvaliteedihindamise kontseptsioonide väljatöötamine

2017. aastal sai hoo sisse uute kõrg- ja kutsehariduse hindamiskontseptsioonide välja töötamine. Koostöös partneritega analüüsis EKKA toimivate hindamiste aja- ja asjakohasust ning kavandas muudatused lähtuvalt Eesti elukestva õppe strateegia 2020 kirjeldatud kujundava hindamise põhi-

mõtetest. Kutsehariduses seotakse väline kvaliteedihindamine lahti õppe läbiviimise õigusest ning keskendutakse tulevikus õppimise ja õpetamise kvaliteedi edendamisele. Kõrghariduses jääb peamiseks kvaliteedihindamise meetmeks institutsionaalne akrediteerimine, mille raames hinnatakse valimipõhiselt ka õppekavu. Paralleelselt on kavas kord aastas läbi viia temaatilisi hindamisi, mille keskmes on varasemate hindamiste põhjal ilmnunud kitsaskohad süsteemis tervikuna.

KÕRGHARIDUSE KVALITEEDIHINDAMINE 2020

ÕPPEKADE VALIM

fookuses: ÕPPEKAVA;
ÕPPEJÕUD; ÕPPIMINE JA
ÕPETAMINE; HINDAMINE;
ÕPPIMISE TUGIPROTSESSID
+akadeemiline eetika,
kvaliteedikultuur,
rahvusvahelistumine

TEMAATILINE HINDAMINE

VALITUD/KÕIK
KÕRGKOOID

PRIORITEEDI-/
RISKIPÕHINE

INSTITUTIONAALNE AKREDITEERIMINE:

Organisatsiooni juhtimine
Õppetegevus
Teadus- ja arendustegevus
Ühiskonna teenimine

Regulaarne, kõik kõrgkoolid

ÕPPEKAVAGRUPI KVALITEEDIHINDAMINE

Õppekava ja õppekavaarendus
Ressursid
Õppeprotsess
Õppejõud
Üliõpilased

Regulaarne, kõik kõrgkoolid

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE
KVALITEEDIAGENTUUR

HINDAMISSÜSTEEM

ARCHIMEDES

2020

2011

Doktoriõppe hindamise käivitamine

2017. aasta sügisel viis EKKA läbi esimesed doktoriõppe kvaliteedihindamised. Kuna doktoriõppe üleminekuhindamine toimus aastail 2010-2011 ning õppekavagruppide hindamise kohustus on vähemalt kord 7 aasta jooksul, siis toimubki doktoriõppe hindamine aastatel 2017-2018. Kuivõrd doktoriõpet viivad Eestis läbi ainult ülikoolid, puudutab hindamine 6 avalik-õiguslikku ülikooli ja ühte eraülikooli (Estonian Business School). Esimesed doktoriõppe hindamisaruanded valmivad 2018. aasta alguses.

Kvaliteediagentuuri hindamine

Sageli küsitakse kvaliteediagentuuridelt: aga kes akrediteerib akrediteerijat? Euroopas on välishindamine kohustuslik kõikidele kvaliteediagentuuridele, kes soovivad olla Euroopa hindamisagentuuride assotsiatsiooni ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education) täisliikmed. Hindamise raames kontrollitakse vastavust Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standarditele ja suunistele (EKKSS). Välishindamine on samuti eelduseks kuulumisele Euroopa kvaliteediagentuuride registrisse EQAR. EKKA on ENQA täisliige ja kuulub EQARisse alates 2013. aastast. 2017 sügisel pidi EKKA oma headust uuesti tõestama. Hindamise tarvis koostas EKKA

põhjaliku eneseanalüüsi ning 9.-11. oktoobril külastas Eestit rahvusvaheline hindamiskomisjon, kohtudes muuhulgas EKKA töötajate, hinnatavate kõrgkoolide esindajate, hindamiskomisjonides osalenud ekspertide ning Eesti ja rahvusvaheliste koostööpartnerite esindajatega. 2018. aasta alguses valminud hindamisaruanne kinnitas EKKA täieõiguslikku kuulumist Euroopa arvestatavate kvaliteediagentuuride ridadesse.

*EKKA sai
ENQAlt positiivse
hinnangu.*

OSCE kolledži täiendõppekava hindamine Tadžikistanis

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri tegevusajaloos esmakordselt hindas

EKKA täienduskoolituse õppekava ja seda mitte Eestis, vaid Tadžikistanis. Hinnati OSCE Border Management Staff College'i (BMSC) üheaastase kombineeritud õppe õppekava, mis tähendab, et suurem osa õppetegevusest viiakse läbi e-õppe vormis, mida täiendavad tavapärase kontaktõppe sessioonid.

Hindamiskülatuse Dushanbesse toimus 23.-24. oktoobril. Hindamise aluseks oli 2017. aasta 11. aprillil EKKA Hindamiskoolituse poolt vastu võetud täienduskoolituse hindamise kord ja nõuded ning EKKA kõrghariduse hindamiskoolituse võttis õppekava kohta viieaastase akrediteerimisotsuse vastu 5. jaanuaril 2018.

Balti hindamisagentuuride ühisseminar Eestis

7.-8. septembril toimus EKKA eestvedamisel Võrumaal Uhtjäve ürgorus iga-aastane Balti riikide kõrg- ja kutsehariduse hindamisagentuuride ühisseminar, kus kuulati teiste riikide kolleegide kogemusi ja plaane ning arutati erinevatel agentuuride jaoks olulistel teemadel. Kutsehariduse hindajad kasutasid ühtlasi võimalust seminari teisel päeval tutvuda Valgamaa Kutseõppekeskusega. Seminar lõppes tõdemusega, et Balti agentuuridel on, mida üksteiselt õppida, ning järgmisel aastal kohtutakse taas, seekord Lätis.

*Balti
riikide kõrg- ja
kutsehariduse
hindamis-
agentuuridel on,
mida üksteiselt
õppida.*

Jaapani ja Malaisia kolleegid töövarjudena EKKAs

26. oktoobrist 3. novembrini väisasid EKKAt töövarjud Jaapanist ja Malaisiast. HTM ja EKKA ühisprojekt oli suunatud Aasia ning Euroopa Liidu liikmesriike, Šveitsi ja Norrat ühendava dialoogiplatvormi ASEM Aasia liikmesriikide kvaliteedivaldkonna spetsialistidele eesmärgiga pakkuda Aasia riikide kvaliteediekspertidele võimalust tutvuda kõrghariduse kvaliteedihindamise põhimõtete ja praktikatega Eestis, aga ka Euroopas laiemalt.

EKKA võõrustas pooleteise nädala jooksul koostööprojekti raames Sayaka Adachit Jaapani kvalifikatsioonide tunnustamise ja

kvaliteediagentuurist ning Malaisia kvalifikatsiooniagentuuri kunstide- ja humanitaarvaldkonna akrediteerimisüksuse direktorit Zubaidah Amani.

2016. aastal osalesid samalaadses EKKA töövarjuprojektis kolleegid Vietnamist ja Taist.

Twinning projekti lõpetamine Aserbaidžaanis

31. augustiga lõppes Soome-Eesti mes-
timis- (ingl k *twinning*) projekt Aserbaidžaanis, mille eesmärk oli toetada sealset haridusministeeriumi kõrghariduse kvaliteedi edendamisel ning lõimimisel Euroopa kõrgharidusruumiga. Projekti vedast Soome hindamiskeskus Kansallinen Koulutuksen Arviontikeskus (KARVI), Eesti Kõrg- ja Kutse-

hariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) osales projektis noorempartnerina.

Kahe aasta jooksul jagasid 33 eksperti Soomest ja Eestist, aga ka Saksamaalt ja Lätist oma parimat teadmist ja kogemust 602 erinevale osalenule 36 koolitusel ja 42 aruteluseminaril. Õppevisiitidel Soomes, Eestis ja Brüsselis osales 14 Aserbaidžaaani kõrghariduseksperti.

Mestimise kaasabil läbis värskenduskuuri Aserbaidžaaani kõrgharidust reguleeriv seadusandlus, töötati välja Aserbaidžaaani kvalifikatsiooniraamistiku rakendamiskava ja arutati välisriikide kvalifikatsioonide tunnustamise põhimõtete ühtlustamise võimaluste üle. Koostöös vastasutatud kohaliku kvaliteediagentuuri ja projektis osalevate kõrgkoolidega töötati välja Euroopa kõrgharidusruumis kehtivate põhimõtetega kooskõlas olevad kõrghariduse kvaliteedihindamise standardid ja suunised ning viidi läbi piloothindamised kolmes riiklikus ülikoolis – pedagoogilises, majandus- ja tehnikaülikoolis.

Kutsehariduse kvaliteedieks- perdid õppisid Eesti eesistumise egiiidi all Tallinnas üksteiselt

13.-14. septembril kogunesid Euroopa kutsehariduse kvaliteedi tagamise raamistiku (EQAVET) tegevustes osalejad Tallinna Teeninduskoolis, et jagada kogemusi ja

parimaid praktikaid. Kohtumisel arutati, mida ja kuidas tehakse kutseõppe kvaliteedi tagamiseks erinevates riikides nii haridussüsteemis tervikuna kui igas koolis, et kutseõppe kvaliteet vastaks kõigi huvi- poolte ootustele.

Tudengite kvaliteedi- võrgustiku käivitamine

Koostöös Eesti Üliõpilaskondade Liiduga algatas EKKA 2017. aastal üle-eestilise tudengite kvaliteedivõrgustiku idee. Võrgustiku eesmärgiks on suurendada tudengite panust kõrgkoolide õppe murede ja rõõmude analüüsimisse ning parimate lahenduste leidmisse. EKKA kutsus kokku kvaliteedi-

võrgustiku algatusrühma, milles osalevad tudengid erinevatest kõrgkoolidest. Toimus mitmeid arutelusid ja seminare, et kokku leppida võrgustiku täpsemates eesmärkides ja ülesannetes ning suunata tegevusi oma kõrgkoolis. Üksiti uuriti teiste riikide kogemusi ning neli algatusrühma liiget käisid õppevisiidil Šotimaal. 2018. aasta alguses saab valmis kvaliteedivõrgustiku tegevuskava.

Lauri, Liia;
Mattisen Heli.

**Kõrgharidusõppe
kvaliteedi hindamise
tulemused
2012-2016**

Kroonmäe, Marge;
Taimsoo, Reet.

**Kutseõppe
õppekavarühmade
akrediteerimise 2016.
aasta tulemused**

**2017. aasatal
ilmunud analüüsid
ja publikatsioonid**

Kroonmäe, Marge;
Bauman, Hillar.

**Integrated Assessment
of Higher Education and
VET Programmes – Mission
Possible! Estonian Experience
in Breaking Barriers Between
Higher and Vocational
Education Assessments.**
Ettekanne INQAAHE
konverentsil Bahrainis

Beerkens, Maarja;
Udam, Maiki.

**Stakeholders in Higher
Education Quality
Assurance: Richness in
Diversity? Higher
Education Policy,
1–19, 10.1057/
s41307-016-0032-6.**

**HARIDUSE
RAHVUS-
VAHELISTUMISE
AGENTUUR
(HARA)**

Hariduse rahvusvahelistumise agentuuri ülesanne on riiklike, rahvusvaheliste ja Euroopa Liidu haridusprogrammide elluviimine.

Märksõnad aastal 2017

Korraldasime esmakordselt **kutsehariduse rahvusvahelistumise päeva**, mille eesmärk oli juhtida tähelepanu kutsekoolides tehtavale heale rahvusvahelisele koostööle.

Tähistasime **Erasmus 30 aastapäeva**: Vabaduse väljakul Euroopa Komisjoni Eesti esinduse eestvedamisel ning Sihtasutuse Archimedes ja Riigikantselei toetusel toimunud Euroopa päeval, Erasmus+ naiskondade koosseisus Maijooksul jne.

Viisime läbi **EMP/Norra stipendiumiprogrammi** lõppenud perioodi rahvusvahelise lõpuürituse Tallinnas.

Korraldasime Tallinnas **digipädevuste teemalise kontaktseminari**, kus osales pea 70 õpetajat, koolitajat ja haridusspetsialisti üle Euroopa.

Tallinnas kohtusid sügisel **Erasmus+ riiklike agentuuride** hariduse valdkonna juhid. Nõupidamisel olid arutluse all programmis osalevate riikide seisukohad kujundamaks uut programmi aastateks 2021-2027.

Pariisis toimus rahvusvaheline konverents „**Erasmus+, koostöö ja innovatsioon**“, mille korraldas Prantsusmaa Erasmus+ agentuur Education & Formation koostöös Hispaania agentuuriga SEPIE ja SA Archimedes hariduse rahvusvahelistumise agentuuriga.

Novembris-detsembris viisime ellu üld-, kutse- ja täiskasvanuhariduse õpirände- projektides osalenud kutseõpilasele ja haridustöötajatele mõeldud kajastuste konkursi „**Õpiränne Euroopasse ja tagasi**“.

Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi, Sihtasutuse Archimedese, Eesti Rakenduslingvistika ühingu ja Eesti Keele Instituudiga korraldasime konverentsi „**Mitu sammu on terminitööst kõrgkooliõpikuni**“.

Koostöös **uudisteportaaliga Delfi avaldatud tudengiblogi** loeti ligi 45 000 korda. Blogis kirjutavad Eesti tudengid, kes viibivad parajasti Erasmus+ programmi toel välismaal õppimas.

RIIKLIK PROGRAMM „EESTIKEELSE KÕRGKOOIÕPIKUD 2013-2017”

Programmi „Eestikeelsete kõrgkooliõpikute koostamine ja väljaandmine 2013-2017“

eesmärk oli soodustada eestikeelse teadus-terminoloogia arendamist, levitamist ja

kinnistamist kõrgkoolides eestikeelsetes õppematerjalides ja õppeprotsessis kasutamise ning eesti keeles publitseerimise väärtustamise kaudu.

2017.
aastal ilmus
üheksa õpikut, mis
on kõik paber- kui ka
veebi versioonina
kätte saadavad.

2017. aastal ilmus üheksa veebis tasuta kättesaadavat õpikut, mis on kõik ka paber-versioonis:

Merili Metsvahi „**Folkloristlikud välitööd**“
Elmar-Jaan Just „**Puitkonstruktsioonid**“
Ako Sauga „**Statistika õpik majanduse ja ärimuse üliõpilastele**“

Daisy Volmer ja autorite kollektiiv „**Praktiline sotsiaalfarmaatsia**“

Mikko Lagerspetz „**Ühiskonna uurimise meetodid**“

Rein Laaneots, Karl Raba „**Mõõtmestamine ja tolereerimine**“

Sirje Virkus ja autorite kollektiiv „**Info-teadused teoorias ja praktikas**“

Vilma Tatar „**Toiduainete tehnoloogia**“

Aet Annist ja Maarja Kaaristo „**Sotsiaal- ja kultuuriantropoloogia**“

2017. aasta parimaks eestikeelseks kõrgkooliõpikuks valiti **Ako Sauga „Statistika“**, mis on mõeldud majanduseriala üliõpilastele. Õpiku on välja andnud Tallinna Tehnika-ülikooli Kirjastus ja see on kättesaadav ka digitaalselt. Mahukas õpikus on hulgaliselt

praktilisi ülesandeid ja elulisi näiteid ning see on laialdaselt kasutatav.

2017. aastaga sai läbi eestikeelsete kõrgkooliõpikute väljaandmise programmi teine periood, millega toetati 47 originaal- ja tõlkeõpiku kavandit kokku 1 414 627 euroga. Valmis 37 õpikut nelja suurema ülikooli autoritelt. Enim õpikuid ilmus tehnika-, täppis- ja arstiteaduse valdkonnast.

Eestikeelsed kõrgkooliõpikud ilmuvad ka järgmistel aastatel, kuna Haridus- ja Teadusministeeriumis on valmimas kõrgkoolide eestikeelse õppevara arenduskava aastateks 2018-2027. Selle eesmärk on arendada eesti teaduskeelt, toetada eestikeelse õppe- ja teaduskirjanduse loomist ning võimaldada ja süvendada eestikeelse teadussuhtluse harjumust. Arenduskava tulemusena luuakse eeldused heas eesti keeles õppevara kasutuselevõtuks erinevates kõrgharidusvaldkondades.

Tartu Ülikooli kirjastuse peatoimetaja: kõrgkooliõpiku autor peab olema pisut hull!

Tartu Ülikooli kirjastuse peatoimetaja Ivo Volt rääkis konverentsil „Mitu sammu on terminitööst kõrgkooliõpikuni“, kuidas käsikirjast saab õpik.

Voldi sõnul algab kõik pisut hullust autorist. „Seda kõige paremas tähenduses. Tahe nii kolossaalse mahuga töö ette võtta väljendab tohutut muret ja hoolivust oma teadusharu ja selle käekäigu suhtes. See on austusväärne omadus,“ sõnas Volt.

Autori töö tulemusel sünnib käsikiri, mis Voldi sõnul ei saa kunagi valmis. „Trükki saadetak materjal on alati peaaegu nutuse autori käte vahelt ära rebitud. Seejärel viiakse

parandusi sisse absoluutselt igas etapis. Kui raamat valmis saab, võtab autor veel

trükisooja teose kätte ja leiab sealt kohe esimese vea.“

Tinglikult valmis saanud käsikiri rändab seejärel retsensendi kätte. Retsensent on töö arvustaja, kes on antud ainevaldkonda hästi tundev. „Kui raamatul on 12-13 tipp-kompetentsi valdavat autorit, siis on mõnikord päris keeruline samal tasemel retsensenti leida. Siinkohal tuleb eesti-keelsete kõrgkooliõpikute programmi ja sihtasutust Archimedes kiita.“

Seejärel vajab sündiv kõrgkooliõpik toimetajat, kes ühtlustaks materjali kasutuse, viited, peatükkide mahu jms. Siin on Voldi sõnul veel arenguruumi, sest praegu täidab toimetaja rolli üks autoritest, kes teeb vabatahtlikult topele tööd.

Järg on keeleteoimetaja käes ehk taas algab keeleinimeste ja spetsialistide lõputu vaidlus. „Paratamatult põrkuvad siin erialakeel ja üldkeel. Tihti koputatakse näpuga ÕS-ile ja teistele sõnaraamatutele, aga ka erialakeel vajab süsteemset arendamist ja suuremat tähelepanu,“ lisas ta.

Kui raamat küljendaja ja kujundaja kätte jõuab, esitatakse mõnikord tõeline väljakutse. Volt tõi näiteid, millist materjali kujundajad autorilt ei oota:

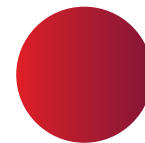
*Raamatu
kõikidele piltidele
ja joonistele autori-
õiguste ostmise võib
kasvatada summa
kolosaalseks.*

„Mul on 200 pilti, kopeerisin need ühest inglise õpikust.“

„Ma võtsin selle kusagilt internetist.“
Natuke teadlikum versioon – „Ma võtsin selle kusagilt internetist, joonistage ümber.“

“Teistpidi, kui kirjastus üritas ühe raamatu kõikidele piltidele ja joonistele autoriõigusi osta, kasvas summa kolossaalseks,” kirjeldas Volt tasakaalu otsimise rasket teed.

Kogu kirjeldatud töö tulemusena ja eesti-keelsete kõrgkooliõpikute programmi toel on nüüdseks valmis saanud juba **62 eesti-keelset kõrgkooliõpikut**.

EMP/NORRA STIPENDIUMIPROGRAMM

2017. aastal lõppes programmi esimese perioodi tegevus ja algasid ettevalmistused stipendiumiprogrammi uueks perioodiks, programm kinnitatakse 2018. aastal.

EMP/Norra stipendiumiprogrammiga toetati lõppenud perioodil 10 koolide koostööprojekti ning 20 kõrgkoolidevahelist õpirändeprojekti. Projektidega sai väliskogemuse Islandil või

Norras üle 200 õpetaja, 67 tudengit ning üle 200 kõrgkoolide õppejõu ja töötaja.

Tulemuslikkuse hindamise uuring kinnitas, et programm on olnud hinnatud lisavõimalus hariduskoostööks Eesti, Norra, Islandi ja Liechtensteini keskharidusasutustele ning Eesti ja Norra kõrgkoolidele.

Võrreldes teiste sarnaste koostööskeemi-

dega iseloomustas EMP/Norra stipendiumiprogrammi vähesem bürokraatia, kõrged toetused ja väike konkurents.

EMP/NORRA LÕPUKONVERENTS

1.-2. märtsil korraldasime EMP/Norra stipendiumiprogrammi lõppenud perioodi rahvusvahelise lõpuürituse Tallinnas, Telliskivi Loomelinnakus.

Konverentsil ja sellega kaasnevatel üritustel said osalejad kuulata teiste muljeid-kogemusi, rääkida enda omadest, tutvuda ning loomulikult saada uuesti kokku oma kaugete koostööpartnerite ja sõpradega.

EUROOPA KEELEÕPPE TUNNUSKIRJA PROGRAMM

Euroopa tunnuskirja programmi peamine eesmärk on tunnustada ja levitada keeleuudenduslikke algatusi ning nüüdisajastada ja tõsta keeleõppe kvaliteeti kogu Euroopas. Tunnuskirjaga autasustatakse kõige uuendusmeelsemaid projekte ja algatusi. Tunnuskirjale „Aasta võõrkeelealane tegu” kandideerimise peamised kriteeriumid määratleb Euroopa Komisjon, neile lisanduvad iga riigi eraldi kehtestatud nõuded ja tingimused.

„Aasta võõrkeelealase teo” tähtjaks laekus 2017. aastal 12 taotlust. Žürii nõupidamisel otsustati keeleõppe tunnuskirja ja preemiaga autasustada Game Clubi kahte projekti „JUKU” ja „BARANKA” mitteformaalses õpi-keskkonnas eesti ja vene keele aktiivõppe meetodite pakkumise eest.

Tartu Annelinna Gümnaasiumi projekt „Multi

kultuurne luulepäev” ja Tallinna 21. kooli üleriigilise tõlkevõistluse projekt „Saksa kevad” otsustati ära märkida Haridus- ja Teadusministeeriumi tänukirja ja preemiaga. Autasud anti üle Eesti Võõrkeele Õpetajate Liidu sügiskonverentsil Kohtla-Järvel 24.-25. novembril.

Mis on JUKU ja BARANKA?

„Aasta võõrkeelealase teo” vääriliseks hinnatud Game Clubi kursus JUKU õpetab läbi mängulise kogemusõppe vene keelt kõnelevatele lastele eesti keelt ning BARANKA eesti lastele vene keelt.

JUKU ja BARANKA tunnid koosnevad neljast osast:

- Lühikesed suhtlemismängud, mille ees-

märk on äratada laste tähelepanu ning kaasata neid keele õppekeskkonda;

- interaktiivsed mängud, mis aitavad loomulikult viisil selgitada välja aktuaalset ja grupi jaoks vajalikku sõnavara;
- suhtlemismängud, mis aitavad kinnistada uut sõnavara;
- väljavalitud sõnade kirjutamine sõnastikku järgnevas õppimiseks kodus.

Kursuste tulemusel õpivad lapsed igapäevases elus võõrkeeles suhtlema ja saavad juurde julgust kasutamaks keeleoskust koolist

väljaspool. Mitteformaalses keelekeskkonnas õppijad saavad oskusi ja kogemusi, et koostada koolivälises elus lihtsaid dialooge (naabritega suhtlemiseks, trennis jms).

Haridus- ja Teadusministeeriumi keeleosakonna juhataja Piret Kärtner annab tunnuskirja üle Game Clubi loovjuhile Aleksei Razinile.

DORA PLUS STIPENDIUMID

Dora Pluss stipendiumid on Euroopa Liidu struktuuritoetustest makstavad stipendiumid, mille eesmärgiks on parandada Eesti kõrgkoolide noorteadlaste ja magistrantide teadlikkust erinevatest õppe- ja teaduspraktikatest maailmas ning nende osalemist rahvusvahelistes koostööprojektides.

Dora Pluss lühiajalise õpirände stipendium (tegevus 1.1)

Stipendiumiga toetatakse Eesti kõrgkoolide noorteadlaste ja magistrantide õppe- ja teadustööga seotud lühiajalist õpirännet välisriikidesse. Stipendiumi abil on võimalik osaleda välismaal toimuval erialasel konverentsil, seminaril, kursusel või muus erialases tegevuses. Lühiajaline õpiränne välisriigis kestab kuni 30 kalendripäeva. Toetuse taotlemine ning stipendiaatide valik toimub kõrgkoolis, stipendiumi maksub stipendiaadile sihtasutus Archimedes. Aastal 2017 viidi läbi 11 taotlusvooru.

2017. aastal anti stipendium 673 noorteadlase õpirändeks.

Kõige populaarsemateks sihtriikideks olid: Ameerika Ühendriigid (61), Soome (59) ja Suurbritannia (59).

Toetuse saaja kommentaar:

*Dora Pluss T1.1 Vladislav Ivanistsev.
"Täna toetuse eest. See võimaldas
osaleda konverentsil ning töötada koos
hispaania teadlastega. Tulemusena,
kohe pärast visiiti, külastas Tartut ka
nende doktorant ning taotlesime koos
Horisont 2020 toetust."*

Dora Pluss doktorantide õpi- rände stipendium (tegevus 1.2)

Stipendiumiga toetatakse Eesti ülikoolide doktorantide õpirännet välisriigi ülikooli või teadusasutusse kuni kümne kuu jooksul. Taotlemine ning stipendiaatide valik toimub ülikoolis, stipendiumi maksab stipendiaadile sihtasutus Archimedes. 2017. aastal viidi läbi 5 taotlusvoor.

2017. aastal anti stipendium 97 doktorandi õpirändeks.

Enim stipendiaate oli seotud humanitaaria (19) ja füüsikaliste loodusteaduste (14) valdkonnaga.

Dora Pluss välismagistrandi stipendium (tegevus 2.1)

Stipendiumiga toetatakse välismagistrantide õpinguid Eesti kõrgkoolides. Stipendium määratakse üldjuhul korraga üheks õppe-

aastaks, st 10 kalendrikuuks. Stipendiaatide valikut korraldavad ülikoolid.

2017. aastal toetati stipendiumiga 414 välismagistrandi õpinguid Eestis.

Dora Pluss välisdoktorandi stipendium (tegevus 2.1)

Eesmärgiga suurendada väljastpoolt Eestit pärit doktorantide õpinguid Eesti ülikoolides, saab ülikool taotleda eraldi välisdoktorantidele mõeldud doktoranditoetust. Sarnaselt riigieelarvelisele doktoranditoetusele makstakse ka välisdoktorantidele toetust nominaalaja lõpuni. Lisaks kaetakse välisdoktorantidel kord aastas sõidukulu kodukohta.

2017. aastal toetati 34 välisdoktorandi õpinguid Eesti ülikoolides.

Dora Pluss külalisdoktorandi stipendium (tegevus 2.2)

Külalisdoktorandi stipendiumiga toetatakse külalisdoktorantide lühiajalist õppimist Eesti ülikoolis. Ülikool võib määrata stipendiumi partnerülikooli doktorandile, kes tuleb Eestisse õppima või teadustööd tegema osana oma õpingutest välisülikooli juures. Stipendiumi saab määrata kuni kümneks kuuks ja selle osaks on ka sõidukulu.

2017. aastal toetati 41 külalisdoktorandi õpinguid Eesti ülikooli juures.

Kõige kaugemalt on Eestisse tulnud külalisdoktorant, kes saabus meile õppima Campinast, São Paulo osariigist Brasiilias, mis asub 11 268 km kaugusel.

Dora Pluss suve- ja talvekoolid (tegevus 3)

Suve- ja talvekoolide rahastamisega soovitakse toetada kõrgkoolide rahvusvahelistu-

mist, tõsta kõrgkoolide võimekust kaasata välisüliõpilasi lühemateks intensiivõppe perioodideks ning tutvustada Eestit kui head õppimise ja töötamise kohta.

2017. aastal viidi läbi 2 taotlusvooru, milles toetati 4 suve- ja talvekooli läbivii- mist. Üheks edukaks taotlejaks oli ka Eesti Kunstiakadeemia, kelle läbiviidud suvekooli projekt hinnati ülikoolisiselt “Aasta teo” vääriliseks.

Kadriann Kibus

Tallinna Ülikooli sotsiaal-ja kultuurantropoloogia magistrant

Antropoloogidena valime endale spetsialiseerumiseks valdkonnad või piirkonnad, mis meid kõnetavad ja mis tekitavad emotsioone. Mind on alati paelunud vee ja inimeste suhted Nepaalis, kus käisin esmakordselt 2004. aastal. Siis sattusin ka raftingule, ehk kummiparvega mööda kärestikulist Himaalaja jõge sõitma ning tutvusin kohalike kajakisõitjate ja jõegiididega. Himaalaja kärestikulised jõed on olnud rahvusvahelise kajaki- ja rafting-ringkonna jaoks tõmbenumbriks, kuid erinevad keskkonnaprobleemid ja hüdroenergia arendused on hakanud jõeturismi ja kohalike jõegiidide elustiili

ohustama. Seega otsustasingi uurida oma magistritöös Nepaali jõegiidide keskkonnateadlikkuse arengut ja väljendusi ning seda, mis võimaldaks neil toimida indiviidide või ühise huvigrupina „jõgede päästmise“ nimel.

Mis teeb välitöö Nepaalis eriliseks? Kui tihti tuuakse välja, et Nepaal on maailma üks vähemarenenumaid riike, siis oluline on mõista sealseid toimetulekulõhesid. 80% riigi elanikkonnast sõltub põllundusest; pealinnas Katmandus on aga WiFi igas kohvikus ja kõik kättesaadav, kuigi mitte üldse odav. Nepaali inimesed on heatahtli-

kud ja sõbralikud, kuid riigis lokkab tõsine korruptsioon. Nii nagu hinduism, budism ja mitmed teised usundid, eksisteerivad Nepaalis kõrvuti erinevad klassid, kastid ja rahvusgrupid. Need võivad olla leebed ja kattuda, aga olla kohati ka must-valged. Peaaegu fatalistlik universumitunnetus kõikjal su ümber võib mõjuda nii destruktiivse kui konstruktiivsena.

Minu tööpiirkond oli geograafiliselt keset Nepaali, subtroopilises vööndis, kus kogu elu käib vähem või rohkem kõrgete mägede-
-orgude vahel. Pea igapäevane üles-alla jõeorgu ronimine mööda järsku rada oli ootamatult raske. Eriti koos kaamerakoti, statiivi ja suure seljakotiga. 35-kraadises kuumuses mägiküllal ronimine lõppes alati läbimärjana, siis aga tuli kohe vapralt kedagi intervjuerima hakata ega olnud aega muretseda oma välimuse esinduslikkuse pärast. Osaledes jõegiidide päästetehnika kursusel pidin üles-alla ronimises ja kivirahnudel turnimises sammu pidama sportlike noormeestega, kes on sealses keskkonnas üles kasvanud. Jah, see kõik oli füüsiliselt üsnagi nõudlik. Aga seda väärt – uurimistöö aluseks saavad jõegiidide elulood ja kogemused, mis näitavad, kuidas on toimunud õppimine, saadud teadlikuks keskkonnast ja sündinud emotsionaalne side selle keskkonnaga. Oma uurimistöö käigus puutusin kokku paljude jõegiididega, tugevate natuuridega

jõeturismi valdkonnas. Kogu situatsiooni tegi värvikamaks see, et suurem osa neist ei olnud tol ajal rahul raftingu-ettevõtteid ühendava organisatsiooni juhtkonnaga. Selles suhteliselt väikeses ringkonnas keesid emotsioonid ja pinged. Tunnen, et minu uurimistöö protsess võis aidata neil ka endale teadvustada, kuidas koordineeritud tegutsemine jõgede heaolu nimel jääb liiga tihti omavaheliste võimumängude varju. Loodan, et mu töö aitab mõista ka laiemalt neid protsesse, mis panevad inimesed toimima oma elukeskkonna heaolu nimel. Akadeemilise töö tegemine Nepaalis on Eesti kontekstis üsna haruldane. Seega, suur tänu Dora Pluss toetuse eest, mis aitas mul teostada oma unistuste uurimistööd!

Uku Varblane
Tartu Ülikooli
majandusteaduse doktorant

Uued kontaktid, võimalus teha koostööd oma valdkonna tipptegijatega, rahvusvaheline keskkond, kiire progress teadustöoga – need on ilmselt enamlevinud märksõnad ja ootused õpirändeks. Minu kogemuse pinnalt said kõik need eesmärgid kahtlemata täidetud, tegelikult isegi enam. Tunnistan, et suundusin Sloveenia pealinna Ljubljanasse suhteliselt emotsioonivabalt. Teadsin, et Ljubljana ülikooli inimesed on minu uurimisteenemaga päris palju tegelenud. Olin kokku leppinud, et saan arutada oma doktoritöoga seonduvaid küsimusi kolme professoriga ning plaanisin kasutada õpirände aega arvutuste tegemiseks ja oma teadustöö kirjutamiseks. Rohkem ootusi mul ei olnud. Väga

*Üürikorteri
omanik pakkus
lahkesti
kasutamiseks
oma jalgratast
ja sõiduautot.*

pragmaatiline. Tegelikult oli sellel õpirändel ka teine, inimlik dimensioon, mis kahtlemata sama väärtuslik. Julgen öelda, et kõik kohatud inimesed olid äärmiselt abivalmid ja vastutulelikud. Ülikooli inimestelt sain kasulikke nõuandeid oma töö metoodiliseks täiendamiseks, tulemuste selgitamiseks ning struktureerimiseks. Lisaks uurimistööd puudutavatele küsimustele rääkisime nii teadustöö telgitagustest, globaalmajanduse trendidest kui ka elust-olust laiemalt. Need avatud mõttevahetused toimusid vahel ka pubis või ühe professori Vahemere-äärses suvekodus. Mulle eraldati ülikooli ruumides omaette kabinet ja sain kasutada raamatukogu ja muud kohapealset teadusinfot. Siiras külalislahkus ilmnes ka väljaspool ülikooli. Näiteks minu üürikorteri omanik pakkus lahkesti kasutada nii oma jalgratast kui ka sõiduautot. Vähem oluline pole ka see, et hiliskevadine Sloveenia on looduse mõttes tõeliselt ilus ja soosib heade mõtete teket. Seega, kokkuvõttes oli mitmes plaanis väga palju positiivseid emotsioone!

KRISTJAN JAAGU STIPENDIUMID

Kristjan Jaagu stipendiumitega toetab Eesti riik magistrantide, doktorantide ja noorte teadlaste õpinguid, enesetäiendamist ja teadustööd välismaal eesmärgiga koolitada järelkasvu Eesti kõrgkoolide õppejõududele ja teadlastele ning suurendada doktorikraadiga spetsialistide osakaalu Eesti avalikus sektoris ja ettevõtluses.

2017. aastal tegi Kristjan Jaagu programm läbi uuenduskuuri. Ministri käskkirjaga kinnitati programmi uus ülesehitus ja tingimused. Suurima uuendusena avati võimalus taotleda kraadiõppe stipendiumi välismaal magistriõppe läbimiseks.

Kristjan Jaagu kraadiõpe välismaal

Stipendiumiga toetatakse magistri- ja doktoriõppe tasemel õpinguid välisülikoolis, tingimusel, et ollakse valmis pärast lõpetamist Eestis tööle asumise. Õpinguteks magistriõppes saab stipendiumi taotleda

juhul, kui soovitud eriala Eestis õppida ei saa, kuid Eesti tööturul on selle järele vajadus olemas.

2017. aastal õppis välismaal 25 stipendiaati, sh 2 magistranti ja 23 doktoranti. Enim stipendiaate õpib Suurbritannias.

Kristjan Jaagu välisõpingute stipendium

Stipendiumiga toetatakse kuni ühe õppeaasta ulatuses õpinguid välisülikoolis Eesti kõrgkooli magistri- või doktoriõpingute raames. Stipendiumi võib kasutada õppetöös ja praktilisel osalemiseks, individuaalseks tööks, laboris töötamiseks, välitöödeks ja konsultatsioonideks ja muuks.

2017. aastal anti välja 63 stipendiumi, sh 46 magistrandile ja 17 doktorandile. Enim stipendiaate õpib Suurbritannias.

Kristjan Jaagu välislähetuste stipendium

Stipendiumiga toetatakse Eesti kõrgkoolide magistri- ja doktoriõppe üliõpilaste, noorte õppejõudude ja teadlaste ning arst-residentide lühiajalisi õppe- ja teadustööga seotud välisreise, sealhulgas näiteks: konverentsidel osalemine, raamatukogus töötamine, laboratooriumi kasutamine, oma loengu arendamine, töö kraaditöö juhendajaga, täienduskursustel osalemine, konsultatsioonid, suvekoolid.

2017. aastal andsime välja 159 stipendiumi. Enim stipendiaate külastas õppimiseks Ameerika Ühendriike.

Kaidi Lõo Kristjan Jaagu kraadiõppe stipendiaat

Kaidi Lõo on Kristjan Jaagu kraadiõppe välismaal stipendiaat, kes kaitses 2017. aasta lõpus oma doktorikraadi Alberta ülikoolis Kanadas psühholingvistika valdkonnas.

Psühholingvistika vastu tekkis mul huvi magistriõpingute ajal Sakasamaal Tübingenis sealses keelelaboris töötades. Keel on midagi meile nii omast, kuid niikaua kui midagi valesti ei lähe, ei mõtle me tavaliselt keele süsteemi seaduspärasustele. Mind

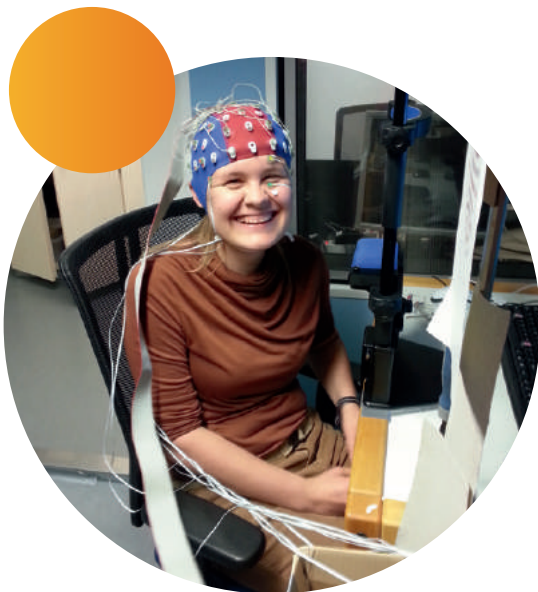

Doktoriõpe Euroopa Ülikool-Instituudis

Eesti riik toetab doktoriõpinguid Euroopa Ülikool-Instituudis Itaalias makstes igal aastal ühel seal õppivale Eesti päritolu doktorandile stipendiumi. Alates 2005.aastast on toetatud 13 doktorandi õpinguid, kellest 8 on tänaseks doktoritöö kaitsnud.

paelus, et keel on miski mida on võimalik mõõta.

Et Eestis vastava eriala spetsialiste ei olnud, hakkasin otsima doktorantuuri astumise võimalusi välisülikoolidest. Alberta ülikooli kasuks otsustasin kahel põhjusel. Esiteks leidsin mulle Kanadas sobiv juhendaja. Mul avanes võimalus õppida soome keeleteadlase käe all, kellel oli ekspertiis nii psühholingvistikas kui ka teadmised soome-ugri keelte

eripärast. See oli mulle oluline, sest soovisin uurida just eesti keelt. Eesti keel on oma käänderohkuse ning ainulaadse häälduse tõttu keerulisem kui paljud teised maailma keeled ning seetõttu keele psühholoogia uurimiseks tänuväärne proovikivi.

Teiseks põhjuseks oli soov saada pärast bakalaureuse läbimist Tartus ja magistrit Saksamaal ka Põhja-Ameerika ülikooli kogemust. Põhja-Ameerika ülikoolide eeliseks võrreldes Euroopa omadega on suurem mentorluse osakaal. See tähendab, et sul on tihe koostöö juhendajaga kogu doktori-programmi vältel. Ka on Põhja-Ameerika programmi kohustuslikuks osaks erialaste seminaridel osalemine, mille käigus on sul

lisaks oma juhendajale võimalus õppida ka teistelt eriala ekspertidelt.

Minu doktoritöö uuris kuidas erinevas vanuses täiskasvanud emakeele rääkijad loevad ja räägivad eesti keele käändsõnu. Samal ajal kui katseisikud lugesid eesti keele sõnu, mõõtsin nende pilgu liikumist, silmade pupilli suurust ning reaktsiooni-aega. Hiljem simuleerisin neid mõõtmisi arvutimudelitega.

Sõnu, mis on enam kasutusel ning millel on rohkem sõpru ehk palju teisi sarnase tähendusega sõnu, loetakse kiiremini ja väiksema pingutusega. See tähendab neist on lihtsam aru saada. Samas avastas ka erinevusi katseisikute vahel. Näiteks vanemad katseisikud, kellel oli olnud rohkem kogemusi nii oma emakeelega kui ka võõrkeeltega on aeglasemad lugejad, kuid samal ajal ka täpsemad. Minu tulemustes võib kasu olla ka nii keeleõppele kui ka keeletehnoloogiale. Kui teame paremini, kuidas meie mentaalne leksikon on üles ehitatud ning millised on individuaalsed erinevused, oskame keelt paremini nii keeleõppijale kui ka arvutile selgeks teha.

NOORE ÕPETLASE STIPENDIUM

Noore õpetlase stipendium on Eesti ettevõtjate, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Sihtasutuse Archimedes koostöös loodud stipendiumiprogramm, mille eesmärgiks on toetada Eestist pärit andekate keskharidusega noorte kõrghariduse tasemel õpinguid tunnustatud väliskõrgkoolide juures.

Igal aastal jääb rahapuuduse tõttu maailma prestiižikamatesse ülikoolidesse minemata kümnetel Eesti noortel. Tihtipeale ei võimalda kehv majanduslik olukord õppima minna isegi neil, kes on ülikooli poolt õppemaksumust vabastatud. Just esmakursuslastel on kõige raskem leida toetust, sest nendesse ei usu veel keegi. Isegi kui läbitud on juba niivõrd tihe valikusõel, nagu on seda Inglismaa Oxbridge'i või Ameerika Ivy League'i ülikoolide sisseastumiskatsed.

Noore õpetlase stipendiumi algatajad tahavad igal aastal välja valida noored, kelle haridusteed tunnustatud välisülikoolides toetatakse. Stipendium koosneb õpingute

Esmakursuslastel on kõige raskem leida toetust, sest nendesse ei usu veel keegi.

alguses makstavast ühekordsest stardirahast ja selle väljaandjad soovivad rõhutada piireületavat õppimiskultuuri, millel on läbi aegade olnud euroopalikus traditsioonis oluline koht. Stipendium antakse arusaamises, et omandatud tarkusi rakendatakse pärast õpingute lõppu Eesti hüvanguks, vastupidisel juhul käsitletakse stipendiumit laenuna.

2017. aastal toetati stipendiumiga 20 gümnaasiumilõpetaja haridusteed välismaal. Enim stipendiaate õpib Suurbritannias.

Kert Pütsepp

Noore õpetlase stipendiaat

Mina sain Noore Õpetlase Stipendiumi 2011. aasta suvel peale Tallinna Reaalkooli edukat lõpetamist ning asusin sama aasta oktoobris õppima Suurbritanniasse Cambridge'i ülikooli. Sellest matrikuleerimispäevast on nüüd küll juba tükk aega möödunud (õige pea juba 7 aastat!), aga endiselt hästi on mees see tunne täis ärevust ja põnevust, kui King's College kabelis koos saja kolledži-kaaslasega ülikoolivande andsime. Võtsime vastu kohustuse õppida ja uurida usinalt, et teadmiste ja teaduse piire avardada, ning vähemalt sama tähtsusega luua kontakte, sõprussuhteid ja ühendusi kogu ülikooliaja vältel. Nelja Cambridge's veedetud aasta jooksul tegin keemiainseneeria (Chemical Engineering) alal nii bakalaureusekraadi (Bachelor of Arts, BA) kui ka magistrikraadi (Master of Engineering, MEng). Otsustasin Cambridge'i õppima kandideerida ning valituks osutununa astuda eesmärgiga panna ennast proovile oma erialal maailma absoluutsete tippu seas ning avardada oma maailmavaadet ja –tunnetust välismaal elamise teel. Just seda ma nelja aasta jooksul sealt sain ning see kogemus oli absoluutelt fantastiline. Loomulikult tähendas see väga kõrget ja pingelist õppimistempot ning pingutust (eksamid on Cambridge's sisuliselt

võistlus ühe eriala sama aasta õpilaste vahel – kes teeb parema tulemuse, saab parema hinde), aga andis mulle eluks ka hulgaliselt häid sõpru ja laia võrgustiku, mis kasvasid välja nii pelgalt kolledžielust kui ka mitmetest kohalikest ülikooliühendustest, mille liige või juht ma olin, ja sporditiimidest, kellega koos treenisin ja teiste ülikooli-kolledžite vastu võistlesin. Väga suurt abi seda teekonda ette võttes ja läbides oli minu perelt, sõpradelt ja lähedastelt inimestelt ning Noore Õpetlase Stipendiumist, mis tagas hea stardiplatvormi eneseteostuseks ning samuti uskumatult suure ja tugeva võrgustiku, mis selle stipendiumi ümber on eelnevatest stipendiaatidest ning toetajatest tekkinud.

Kui pingelised eksamid said edukalt läbitud, teadustööd suukaudsete bakteriaalsete vaktsiinide efektiivsemaks muutmise alal ja lahustuva kohvi tootmistehase disainimise ja kalkuleerimise alal tehtud, spordivõistlused võidetud ja kaotatud, ühenduste ja seltsi-

*Toetan
Noore Õpetlase
Stipendiumit vilistlas-
võrgu arendamisega,
eratoetajana ning
nüüd ka nõukogu
liikmena.*

dega konverentsid ning sotsialiseerumisõhtud korraldatud, peod ja tähistamised peetud, olin suutnud saavutada tööpakkumisi ja valikuvõimalusi järgmisteks sammudeks. Selleks käisin igal ülikoolisudel tööl ja praktikatel erinevates valdkondades ja rollides nii Eestis kui ka välismaal, et mõista, mis suuna tahan peale ülikooli võtta ning milles seisnevad minu tugevused tööturul, ning kasvasin usinalt oma ühendusi ja võrgustikku erinevate õppetööväliste teguvuste kaudu.

Peamine valik 2015. augustis oli minu jaoks pakkumiste vahel kas asuda Cambride's biotehnoloogiaalast doktorikraadi tegema või asuda tööle globaalses ja ühes maailma juhtivamatest ning innovaativsematest

ravimifirmadest AstraZeneca. Otsustasin mõneks ajaks astuda akadeemilisest maailmast välja, et panna ennast proovile ja saada laiapõhjalist kogemust tööstuses – asusin AstraZenecas tööle 2015. aasta septembris. Tagant järele mõeldes on mul selle otsuse üle väga hea meel, sest olen õppinud tööstuses ja ärimaailmas tegutsedes ääretult palju ning saanud neid oskusi ja kogemusi, mida ülikoolist on raske või võimatu saada.

Olen viimase kahe ja poole aasta jooksul globaalses ravimimaailmas töötanud erinevates rollides ja paikades. Esmalt paiknesin Suurbritannia suurimas ravimitehases Manchesteri külje all ravimite

tootmisinsenerina ning seejärel globaalse projektianalüütiku ja globaalse projektijuhi rollides ravimibrändide lahutamis- ja liitmisprotsesside vallas erinevate ravimifirmade vahel, aga ka firma strateegitiimis töötades ja firma kultuuri kujundades.

Järgmisesse rolli firmasisese müügiprognoosimise ja tootmisplaneerimise süsteemi loomise ja rakendamise alal paiknesin AstraZeneca Ameerika Ühendriikide peakontoris idarannikul Philadelphia külje all paiknevas Delaware osariigis.

Tänapäevaks juhin AstraZenecas Aasia turgude rakendamist ja treenimist uuele globaalsele müügiprognoosimise ja tootmisplaneerimise platvormile ning paiknen Hiinas,

Shanghais. Hoian tihedat ühendust oma pere, sõprade ja kontaktidega Eestis, toetan Noore Õpetlase Stipendiumit vilistlasvõrgu arendamisega, eratoetajana ning nüüd ka nõukogu liikmena, ning panustan vilistlasena Tallinna Reaalkooli ja õpilaste arengusse, kuis vähegi jaksu.

Väliskogemus nii ülikoolis õppides kui ka hiljem karjääri alustanuna on tunduvalt laiendanud minu maailmavaadet ja perspektiivi, sügavdanud maailmatunnetust, aidanud hakata paremini mõistma, orienteeruma ja suhestuma erinevate kultuuride, olukordade ja valdkondadega, muutnud tolerantsemaks ja sallivamaks inimeseks, kasvatanud võrgustiku lokaalsest ja kitsast globaalseks ja laiapõhjaliseks. Olen nende kogemuste ja seikluste üle ääretult tänulik.

RAHVUSKAASLASTE PROGRAMM

Rahvuskaaslaste stipendiumi programmi eesmärk on toetada Eesti juurtega välismaal elavate noorte õpinguid Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides, riiklikes rakenduskõrgkoolides ja kutseõppeasutustes eestikeelse õppekavaga erialadel. Toetatakse õppimist ainult eestikeelsetel õppekavadel. Vajadusel on võimalik taotleda keeleõppe stipendiumi, et enne akadeemiliste õpingute ettevõtmist eesti keelt süvendatult õppida.

2017. aastal eraldati stipendium 8 üliõpilasele ja diplomini jõudis samuti 8 stipendiaati.

HÕIMURAHVASTE PROGRAMM

Hõimurahvaste programmi põhieesmärk on toetada meie hõimurahvaste, uurali (soome-ugri ja samojeedi) põlisrahvaste, keelte ja kultuuride säilimist ja arengut. 2017. aastal kinnitatud uue juhendi järgi saavad stipendiaadid nüüd lisaks taotleda ka stipendiumi välitööde tegemiseks.

2017. aastal õppis Eesti kõrgkoolides 7 hõimurahvaste programmi stipendiaati.

ERIVAJADUSTEGA ÜLIÕPILASTE STIPENDIUM

Erivajadustega üliõpilaste stipendiumiga toetatakse erivajadustega üliõpilasi kõrghariduse omandamisel. On heameel tõdeda, et kõrgkooliõpinguteni jõuab igal aastal üha enam erivajadustega üliõpilasi.

2017. aasta sügisel määrati stipendium 237 üliõpilasele.

ASENDUSKODULASTE STIPENDIUM

Asenduskodulaste kõrghariduse omandamist toetava stipendiumi eesmärk on toetada asenduskoduteenusel ja perekonnas hooldamisel viibinud üliõpilaste kõrghariduse omandamist.

2017. aastal maksti stipendiumi 25 üliõpilasele.

ÕPETAJAKOOLITUSE STIPENDIUM

Õpetajakoolituse stipendiumi eesmärk on väärtustada õpetajaks õppimist, tunnustada õpetaja kutset Eesti ühiskonnas ning seeläbi suurendada õpetajakoolituse erialadele kandideerijate ja õpetajakutse omandajate arvu.

Igal aastal antakse õpetajakoolituse vallas tegevate kõrgkoolide kaudu välja 100 aastast stipendiumi.

EESTI JA VÄLISRIIKIDE VAHELISED PROGRAMMID

Välisriikide programmi raames läks 2017. aastal välja 3 üliõpilast ja 1 õppejõud. Sihtasutus hüvitab lisaks reisikulu Fulbrighti stipendiaatidele Eestija Ameerika Ühendriikide koostöölepingu raames.

NUTIKA SPETSIALISEERUMISE ERIALASTIPENDIUMID

Üliõpilaste motiveerimiseks ja väljalangevuse vähendamiseks makstakse nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades täiskoormusega õppivatele üliõpilastele erialastipendiume. Stipendium peaks motiveerima üliõpilasi nii eriala valima, täiskoormusel edukalt õppima ja õigeaegselt lõpetama. Nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondade stipendiume saavad taotleda loodus- ja täppisteaduste ning tehnikavaldkonna üliõpilased.

2017. aastal toetasime 1912 nutika spetsialiseerumise eriala üliõpilast.

Nutika spetsialiseerumise doktorandistipendiumi makstakse doktorandile, et motiveerida teda valima teadustöö teema nutika spetsialiseerumise valdkonnas ja anda nii tuge riigi kasvualade arengule. Nii saab doktoriõpet muuta innovaatilisemaks ja samas tõsta ettevõtete võimekust. Stipendiumi saab maksta dok-

torantidele, kes teevad interdistsiplinaarse iseloomuga või ettevõtlusega tihedas koostöös doktoritööd (nn ettevõtlus- või tööstusdoktorantuur). Doktorandistipendiumi makstakse lisaks riiklikule doktoranditoetusele.

2017. aastal toetasime 70 nutika spetsialiseerumise valdkonna doktoranti, kellest 16 olid nn ettevõtlusdoktorandid.

*Stipendium
peaks moti-
veerima edukalt
õppima ja
õigeaegselt
lõpetama.*

KÕIK TOETUSED 2017. AASTAL

TOETUSKEEMID 2017	ESITATUD TAOTLUSED	ERALDATUD TOETUSED	EDUKUSE %
Kristjan Jaagu välislähetused	320	159	50%
Kristjan Jaagu välisõpingud	139	63	45%
Kristjan Jaagu kraadiõpe välismaal	26	8	31%
Dora Pluss lühiajalise õpirände stipendium (1.1)	710	673	95%
Dora Pluss doktorantide õpirände stipendium (1.2)	97	92	95%
Dora Pluss välismagistrantide stipendium (2.1)		414	
Dora Pluss välisdoktorantide stipendium (2.1)		34	
Dora Pluss külalisdoktorantide stipendium		41	
Nutika spetsialiseerumise erialastipendium		1982	
Euroopa Ülikool-Instituudi stipendium	4	1	25%
Noore õpetlase stipendium	39	20	51%
Riiklik välisriikide üliõpilaste stipendium	534	20	4%
Rahvuskaaslaste stipendium	10	8	80%
Õpetajakoolituse stipendium		100	
Erivajadusega üliõpilaste stipendium	250	237	95%
Asenduskodulaste stipendium	28	25	89%
Dora Pluss suve- ja talvekoolide toetus	7	4	57%
Eesti keele ja kultuuri välisõppe toetused	139	68	49%

EESTI KEELE JA KULTUURI AKADEEMILINE VÄLISÕPE (EKKAV)

2017. aasta oli eesti keele ja kultuuri akadeemilise välisõppe (EKKAV) programmis tegus: tegevused toodi üle 15 aastat edukalt programmi vedanud Eesti Instituudist ning lektorite ametiaegade lõppemisega seoses värvati neli uut õppejõudu.

EKKAVi aasta arvudes:

- üheksa Eesti riigi palgal olevat lektorit üheksas linnas: Riias, Vilniuses, Peterburis, Varssavis, Brnos, Göttingenis, Pariisis, Pekingis ja Lvivis;
- enam kui 30 eesti keele ja kultuuri õpetuskohta üle maailma;
- ligikaudu 1000 eesti keelt õppivat üliõpilast väliskõrgkoolides üle maailma;
- 68 stipendiumi ja toetust nii õppejõududele kui üliõpilastele;
- ligikaudu 500 ühikut õpetuskohtadesse saadetud filme, raamatuid ja muud õppevara.

EKKAVi kohta küsitakse meilt peaaegu alati kolme küsimust: mis, mida ja miks.

Mis on EKKAV?

EKKAV programmi eesmärgiks on toetada eesti keele ja kultuuri õpet üle kogu maailma, kus selleks on ka kohapealset huvi ja valmidust. Isekeskis nimetame seda pehmeks diplomaatiaks ja vaat' et üheks kõige soodsamaks võimaluseks Eestit ja meid,

eestlasi, maailmas meie keele ja kultuuri kaudu tutvustada. Programmi raames on Eestist väliskõrgkoolidesse saadetud üheksa õppejõudu, aga tegelikult on innukaid ja särasilmseid eestlastest ja estofiilidest õppejõude üle kogu maailma.

Mida me täpsemalt teeme?

Püüame luua ja hoida välismaa kõrgkoolides õpetavate eesti keele lektorite, õppurite

Innukaid ja
särasilmseid
eestlastest ja
estofiilidest
õppejõude leidub
üle kogu
maailma.

ja estofiilide võrgustikku. Selleks avame näiteks kahel korral aastal taotlusvoorud, pakkudes võimalust saada rahastust viie meetme kaudu. Meil on uurimisstipendium *Estophilus*, toetame õppurite osalemist Eestis toimuvates suvekoolides, aitame vahendada külalisõppejõude nii neisse koolidesse, kus juba toimub eesti keele õpe, kui ka neisse, kus on kohapealne innukas eestvedaja – ja jagame ka Ungari lektoritele mõeldud stipendiume. Lisaks on meil loomisel uus kodulehekülg, millelt saaks kõik huvilised uurida, millega õpetuskeskuste õppejõud ja õppurid tegelevad.

Miks me seda teeme?

Meie jaoks on suur rõõm näha, kui aktiivselt ja innustunult tudengid välismaal eesti keelt ja kultuuri õpivad ning seejärel kas Eestisse või Eestiga seotud valdkondadesse tööle asuvad. Meil on veel palju teha, et programmi nii Eestis kui mujal tutvustada, kuid peamine motivaator on kasvatada Eesti sõpru ning luua kultuuri-, majandus- ja poliitikasildu. Paljudest noortest on sirgunud tõlkijad, Eesti ja Baltimaade olude tundjad oma riigi erinevates ametkondades või näiteks logistikas, IT-s ja äris. Me räägime noortest oma ala spetsialistidest, kel eesti keel suus

ja meie komberuum tuttav ning kes võiksid kohe peale õpinguid siin ilma oluliste üleminekumuredeta tööle asuda.

Miks-küsimusele võib vastata ka nii: „Lähen tööle sooviga tööle minna, tulen töölt sooviga tagasi minna. Küllap seepärast meeldibki mulle see töö, mis ei ole töö, vaid pigem kena õhtupoolik sõpradega.“ *Riina Roasto, Lvivi ülikooli eesti keele ja kultuuri lektor*

Õppetöö lahutamatuks osaks on eesti kultuuriga tutvumine. Nii tähistasid näiteks Pekingi üliõpilased jõule ja Varssavis korraldati Eesti 100. aastapäevale pühendatud seminar, aga need on vaid mõned üritused. Korraldatakse hulganisti filmi- ja kirjandusõhtuid ning ollakse heaks koostööpartneriks Eesti saatkondadele, esindades meid näiteks Euroopa päeva üritustel.

ERASMUS+ PROGRAMM

Erasmus+ on Euroopa Liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm aastateks 2014-2020. Erasmus+ toetas 2017. aastal Eesti haridusvaldkonda enam kui 13 miljoni euroga. Õpirändes on võimalik osaleda enam kui 3950 inimesel ning toetuse sai 27 rahvusvahelise koostöö projekti.

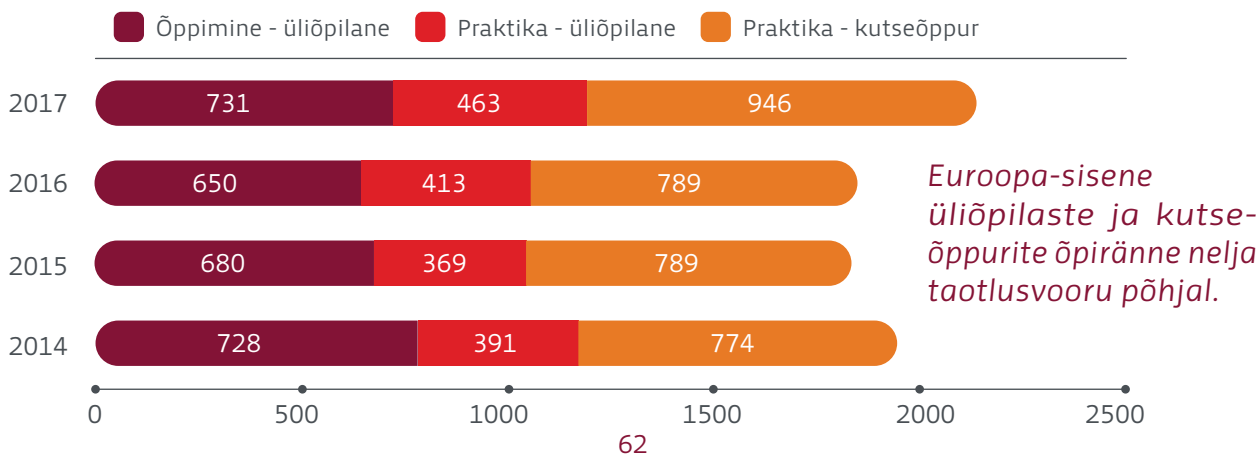
ERASMUS+ ÕPIRÄNNE

Erasmus+ õpiränne haridusvaldkonnas pakub üliõpilastele, kutseõppijatele ja haridustöötajatele võimaluse õppida, osaleda koolitusel või saada töökogemus välismaal.

Erasmus+ toetab **9,6 miljoni euroga 114 asutust**, kõikidest taotletud õpirännetest

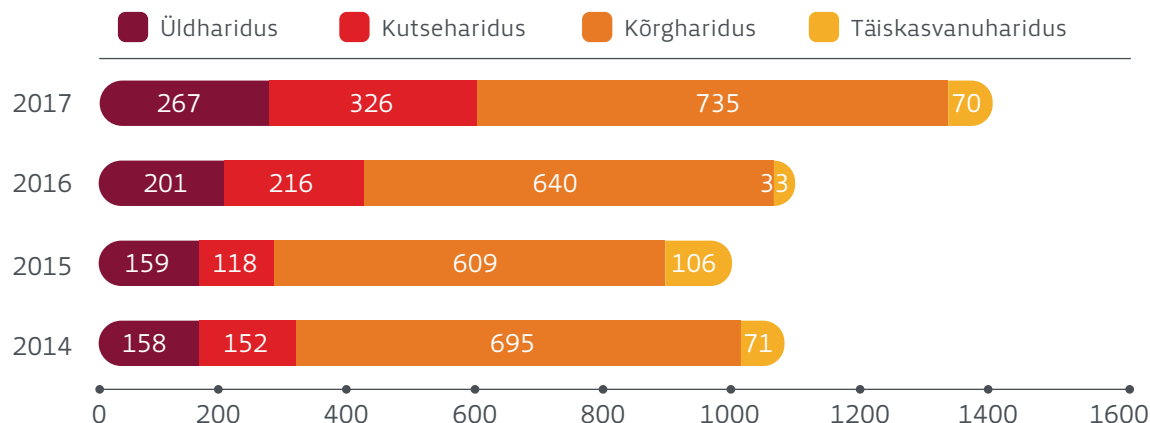
said toetuse 76%. Kõrghariduse valdkonna Euroopa Komisjoni toetusele lisaks maksab Haridus- ja Teadusministeerium üliõpilaste õpirändeks **üle 259 000 euro**.

Toetuse saanud **104** Euroopa-sisest õpirände-projekti võimaldavad osaleda vähemalt **3500 inimesel**, kellest valdav osa (60%) on kutseõppijad (946) ja üliõpilased (1194). Võimalus omandada praktilisi kogemusi ja oskusi on võrreldes õppimisega levinum; kolmest õpirändes osalejast kaks on plaaninud praktika mõnes Euroopa riigis. Kõrgkoolide 10 üleilmset õpirändeprojekti toetavad vähemalt **416 inimese** lähetust, kellest 227 tuleb partnerriigist Eestisse ja 189 liigub Eestist partnerriiki.

Vähemalt **1390 töötaja** on 2017. a võimalus õpetada partnerasutuses, osaleda täienduskoolituskursusel või olla töövarjuks

Euroopa piirides. Haridustöötajatest rohkem kui pooled on kõrgkoolist ja viiendik kutsekoolist.

Erasmus+ Euroopa-sisese toetuse saanud haridustöötajad aastatel 2014-2017.

Õpirände eelarvest said 64% kõrg-, 29% kutse-, 6% üld- ja 1% täiskasvanuhariduse projektid. Toetusesaajaid kokku oli **99 asutust** sh 23 kutsekooli, 19 gümnaasiumi/keskkooli, 18 põhikooli, 10 rakenduskõrgkooli, 8 ülikooli, 8 lasteaed, 4 muuseumi ning mitmed haridusvaldkonnas tegutsevad koolitus- teabe- ja kompetentsikeskused. Õpirändeprojektidel on 166 koostööpartnerit, kellest rohkem kui kümnendik on Soomest, järgnesid Itaalia (8%) ja Saksamaa(8%).

Üleilmse õpirände kõige hinnatum koostööpartner on Venemaa, teisel kohal oli Serbia

*Euroopa-sisese
õpirände kõige
hinnatum
koostööpartner
on Soome.*

ning kolmandal üllatuslikult Jordaania (6%). Õpirändes osalevate Eesti inimeste arv on kasvanud Erasmus+ programmi toel. Inimesi, kes soovivad osaleda õpirändes on alati rohkem kui neid, keda on võimalik toetada.

ESTILC (Estonian Intensive Language Courses)

kursuste eesmärk on lihtsustada Erasmus+ programmi raames sissetulevate Erasmuse üliõpilaste õpinguid, integreerumist Eesti keele- ja kultuuriruumi. 2017. augustis toimus neli suvekursust ja 2017. aasta jaanuaris üks talvekursus. Kokku osales kursustel 46 tudengit.

ERASMUS+ STRATEEGILINE KOOSTÖÖ

Strateegilise koostöö projektid toetavad institutsionaalset arengut ja erinevate haridusvaldkondade probleemide või püstitatud ülesannete lahendamist.

Tänavu oli taotlejate seas **39** erinevat Eesti asutust, kes esitasid kokku **45** projektitaotlust. Taotlejatest 60% said Euroopa Komisjoni toetuse ehk rohkem kui **3,73 miljonit eurot** eraldati **27** projektile. Sel aastal oli esmakordselt kõige arvukamalt taotlusi Tartumaalt (29%). Tartumaale järgnes Harjumaa (27%) ning kokku oli taotlejaid üheksast maakonnast.

Nelja taotlusaasta tulemuste põhjal võib väita, et vaatamata taotluste arvu kahane-misele on saavutatud stabiilsus, sest ühes taotlusvoorus konkureerib 45-50 projekti. Vastavalt eelarve võimaluste kasvule on järk-järgult kasvanud ka toetuse saanud projektide hulk (15 projekti 2014. aastal, 27 projekti 2017. aastal).

2017. a populaarseimad teemavaldkonnad oli uued tehnoloogiad ja digitaalsed oskused ning innovatsioon õppekavaarenduses. Toetuse saajatest kaks projekti käsitlevad kaasamise teemat.

Eesti koordinaatorite seas on 24 erinevat asutust, nende seas on 7 gümnaasiumi, 5 kõrgkooli, 3 kutsekooli, 3 põhikooli, 2 lasteaeda, 1 algkool, 1 muuseum ning 2 mittetulundusühingut. Eesti asutuste koordineeritud projektides osalevad partnerina 8 asutust Eestist ning 90 asutust mõnest

teisest Erasmus+ programmiriigist. Kõige enam on koostööpartnereid Itaaliast, Portugalist ja Hispaaniast, järgnevad Kreeka ja Türgi. Partnerasutuste seas on juhtival kohal ka meie lähinaabrid Soomest, Lätist ja Leedust.

Valdkond	TAOTLUSED		TOETUSED		EDUKUS
	Projektide arv	Eelarve, €	Projektide arv	Toetus-summa, €	Toetuse saanud projektide %
EUROOPA-SISENE JA ÜLEILMNE ÕPIRÄNNE					
Üldharidus	66	1 137 860 €	51	575 066 €	77%
Kutseharidus	25	3 254 646 €	23	2 757 877 €	92%
Kõrgharidus	29	7 912 354 €	28	6 206 807 €	97%
Täiskasvanu-haridus	18	272 696 €	12	110 024 €	67%
KOKKU	138	12 577 556 €	114	9 649 774 €	83%
STRATEEGILISED KOOSTÖÖPROJEKTID					
Üldharidus	25	2 834 858 €	16	162 5835 €	64%
Kutseharidus	7	1 468 400 €	3	625 199 €	43%
Kõrgharidus	8	1 842 906 €	6	1 242 242 €	75%
Täiskasvanu-haridus	5	932 300 €	2	238 117 €	40%
KOKKU	45	7 078 464 €	27	3 731 393 €	60%

Programm „Erasmus+“ 30 aastat arvudes

9 MILJONIT

INIMEST

ÜLIÕPILASI
4 400 000

NOORTEVAHETUSI
1 400 000

**KUTSEÕPPES
OSALEJAJD**
1 300 000

**HARIDUS-
JA NOORSOOTÖÖTAJAJD**
1 800 000

VABATAHTLIKKE
100 000

**ERASMUS MUNDUS
ÜLIÕPILASED
JA PERSONAL**
100 000

Source: European Commission, 2017

Erasmus+ toob inimesed kokku

**83% tunnevad end rohkem
Euroopa kodanikuna**
KÕRGHARIDUS

**85% ütlevad, et on rohkem teadlikud
euroopalikest põhiväärtustest**
EUROOPA VABATAHTLIK TEENISTUS

94% on muutunud tolerantsemaks
RAHVUSVAHELINE NOORTEVAHETUS

**88% õpilastest parandasid
oma sotsiaalseid oskusi**
KOOLIDE KOOSTÖÖPROJEKTID

Erasmus+ 30 tähistamine

Möödunud aastal tähistati kogu Euroopas 30 aasta möödumist Erasmus programmi loomisest. Aastate jooksul on osalenud programmis enam kui 9 miljonit inimest.

*Inimkujuline 30 Euroopa
päeval Vabaduse väljakul.*

Rait Toompere vestlemas päevajuhi Kertu Moppeliga.

Eero Loonurm ja Regina Rähn annavad Euroopa päeva päevajuhile Urmas Vainole intervjuud.

Sünnipäevatoridi jagamine – Euroopa päev Vabaduse väljakul.

Erasmus+ 30 telk oli väga populaarne!

Jookse, Erasmus, jookse!

Erasmus+ 30 tiim Maijooksul.

*Erasmus+ sünnipäevalised
Maijooksu finišis.*

*Esimene Eesti kutsehariduse rahvusvahelistumise
päev – päevajuht Ago Anderson näitab suuna kätte.*

Ago Andersoni ja aasta õpiränduri 2016 Markus Pärna (Tartu Kutsehariduskeskus) tuline debatt esimesel Eesti kutsehariduse rahvusvahelistumise päeval.

Esimese Eesti kutsehariduse rahvusvahelistumise päeva noored esinejad Pärnumaa Kutsehariduskeskusest.

„Mõista, mõista, kes siin on?“ Ago Anderson ja Külli Song (Pärnumaa Kutsehariduskeskus) esimese Eesti kutsehariduse rahvusvahelistumise päeva paneelis juttu puhumas.

Erasmus+30 ja Archimedes 20 sünnipäevapidu Paides Arvamusfestivali hariduse alal.

Erasmus+30 ja Archimedes 20 sünnipäevapidu Paides Arvamusfestivali hariduse alal.

SEB Tallinna maratoni 10 km tehtud nagu niuhti!

Teeviidal (7.-8. detsembril).

Meie Teeviida boksi erilisemaid külalisi oli tuntud teenistuskoer Steffi...

...ja haridus- ja teadusminister Mailis Reps.

Meie Erasmus+ 30 šokolaad – populaarne kaaslane läbi terve sünnipäeva-aasta.

Tähistades Erasmuse 30. sünnipäeva. Euroopa Komisjoni volinik Tibor Navracsics tutvus oktoobris Archimedese tegemistega.

Teie ees on üks meie paljudest maitsvatest Erasmus+ sünnipäevatortidest.

Erasmus+ konverentsil keskenduti haridusuuendustele

Pariisis toimus 16-17. novembril rahvusvaheline konverents „Erasmus+, koostöö ja innovatsioon“, mille korraldas Prantsusmaa Erasmus+ agentuur Education & Formation koostöös Hispaania agentuuriga SEPIE ja Sihtasutuse Archimedes hariduse rahvusvahelistumise agentuuriga.

Konverentsil arutati muutuva õpikäsitluse erinevaid aspekte ning kuidas Erasmus+ programm saaks paremini toetada haridusuuenduste rakendamist erinevates maades. Tähelepanu all olid ka digiteemad ja noorte parem ettevalmistamine eluks digiajastul.

„Et selles võidujooksus peale jääda, tuleb olla maksimaalselt paindlik ning innovaatiline õppe korraldamisel, samal ajal säilitades haridussüsteemi seniseid tugevusi,“ sõnas konverentsil osalenud Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler Tea Varrak. „Selleks

on vaja tihedat koostööd õppeasutuste ja teadusasutuste ning ettevõtlussektori vahel nii siseriiklikult kui ka rahvusvaheliselt.“

Grete Paia: Erasmus+ põlvkond on avatum!

Laulja ja laulukirjutaja Grete Paia sai 13. juunil Euroopa Parlamendis erakordse tunnustuse osaliseks, kui ta võttis Eesti esindajana vastu üheksa miljonenda Erasmuse tudengi auhinna ja Erasmus+ saadiku tiitli.

Auhinna andsid Euroopa Erasmuse saadikutele üle Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker, Euroopa Parlamendi president Antonio Tajani ja Euroopa Nõukogu president Donald Tusk. Auhindamine oli 30-aastaseks saanud Erasmus+ programmi tähistamise sarjast kõige suurem üritus. Erasmus+ programm koos oma eelkäijatega on andnud tervelt üheksa miljoni inimese elule värvi.

Grete õppis 2015/16. õppeaastal vahetustudengina Itaalias Milano Bocconi Ülikoolis ühe semestri turundust ja rahandust. Tema sõnul oli Erasmuse kogemus igati kasuks isiklikule arengule ning nii enesekindlus, iseseisvus kui ka loovus kasvasid.

Enda sõnul saavutas ta täiesti uue mõtlemise, mis kasvas loovust ning seetõttu kirjutas ta Itaalias viibimise ajal mitu uut laulu.

*Erasmus+
programm on
andnud tervelt
üheksa miljoni
inimese elule
värvi.*

„Erasmus+ põlvkond on avatum,“ tõdeb Paia. Kuna ta sündis ajal, mil liikumisvabadus ei olnud enam piiratud, ei suudaks ta elada võimaluseta minna sinna, kuhu hing ihal-dab. „Kui mul on esinemine mõnes teises riigis, ei saaks mind keegi takistada sinna minemast. Inimene peab saama minna, kuhu iganes soovib.“

Lisaks kajastati Euroopa Komisjoni ametli-kul kodulehel „Erasmusest sai Erasmus+“ veel kolme Eesti noore persoonilugu – üks esimesi Leonardo da Vinci programmi kutseõppurist praktikante Reelika Eerik, ettevõtja Haver Järveoja ning moedisainer, kunstnik ja ettevõtja Marit Ilison jagasid oma Erasmus+ kogemusi.

Kas viimati 8. klassis saksa keelt õppinu saab Saksamaal informaatikat õppides hakkama? Jah!

Kaks semestrit Saksamaal Dresdeni Tehnika-kõrgkoolis Erasmuse toel õppinud Tallinna Tehnikaülikooli informaatikatudeng Ragnar Luga kirjutas Tudengiblogis oma kartusest keeleoskuse osas.

Mina olen Ragnar, 21-aastane informaatikatudeng Saksamaa linnas Dresdenis, kes just hiljuti lõpetas oma teise õppeaasta esimese semestri!

Nimelt, otsustasin mina, kes muidu peaks praegu õppima TTÜ-s, teha ühe õppeaasta Saksamaal, et elada natuke iseendaga ja kogeda ka muut maailma peale Eesti. Küsimusele, miks just Saksamaa, vastaksin ma selliselt, et olen eelnevalt saksa keelt

õppinud ning soovisin seda põhjalikumalt selgemaks õppida.

*Saksamaal
on ülimalt raske
leida ülikoolides
valdkondi, kus õppe-
keeleks oleks
inglise keel.*

Ainult, et viimati õppisin saksa keelt kaheksandas klassis! Ning olgugi, et valdavalt õpivad Erasmuse tudengid välismaal inglise keeles, siis Saksamaal on ülimalt raske leida ülikoolides valdkondi, kus õppekeeleks oleks inglise keel. Ja kui leidubki selline õppeala, siis on see enamasti majandus või rahvusvahelised suhted. Informaatikat sa naljalt ei leia. Või jätsin kahe silma vahele. Lisaks pidin ka otsustama, et ühe semestri asemel teen terve õppeaasta. Seda otsustasin juba isiklikul põhjusel, et kui juba lähme, siis läheme täie rauaga!

Teiseks kaudseks põhjuseks osutub asjaolu, et Saksamaal hakkab ülikool üldiselt oktoobris, kui meil Eestis algab see tavapäraselt septembris. Hoides ära ebameeldivaid

kolimisi kevadsemestril, otsustasin jääda aastaks! Ah jaa, ja linnaks osutus Dresden, mis jääb Berliinist 200 km lõunasse.

Lühikokkuvõte: hull eestlane läks aastaks Saksamaale saksa keeles informaatikat õppima kaheaastase saksa keele kogemusega, mida ta viimati praktiseeris viis aastat tagasi. ...ja juba lõpetas ta esimese semestri!

Koolis käin sellises kohas nagu *Hochschule für Wirtschaft und Technik Dresden* ehk lühidalt HTW Dresden.

HTW jaoks pidin ma tegema keeletaseme tõendi, seda vähemalt B1 tasandil. Siia maani imestan, kuidas mul õnnestus see kätte saada, sest ma hakkasin alles hiljuti saksa keelt õppima Duolingo rakenduse abil. Ent sellegipoolest midagi minus ütles, et ma teen selle ära.

Tulemus ise väga kiita polnud, sest tegemist oli ka B2 taseme testiga, aga sain oma B1 tõendi kätte ning olin ka lõplikult kindlustanud ka koha ülikoolis.

*Sihtasutus Archimedese
ja Delfi tudengiblogiga
saad tutvuda aadressil:
[noortehaal.delfi.ee/news/
tudengiblogi](http://noortehaal.delfi.ee/news/tudengiblogi)*

Liblikas Marlene Dietrichi nina all!

Loe katkendit kajastuste konkursil „Õpiränne Euroopasse ja tagasi“ auhinnatud esseest! Tartu Kunstikooli õpetaja Piret Paluteder käis Erasmus+ programmi toel aprilli lõpus töövarjuna Alois Senefelderi kutseõppekeskuses Münchenis.

*Saksa täpsus,
kord ja mõttekas
ajakasutus pole
ainult legendid.*

Olin töövari Senefelderi koolis fotograafia-õpetaja ja Euroopa-suhete koordinaatorile Dirk Hundile. Müncheni Senefelderi kutseõppekeskus hõlmab endas kutsekeskkooli ning selle järgmist astet ehk meistikooli. Kutsekoolis saab õppida trükkaliks, fotograafiks ja meediakujundajaks ning sinna pääseb ainult siis, kui on olemas õpipoisi töökoht ettevõttes. Meistikooli minnakse pärast (kutse)keskkooli lõpetamist ja õppida saab fotograafi, raamatuköitja ning pakendi- tehniku erialadel. Õpilasi oli aprilli seisuga kutseõppekeskuses 1200. Nii nagu meilgi, väheneb õpilaste hulk. Viimase 10 aasta jooksul on vähenenud õppijate arv ca 300 inimese võrra.

Kui kiire nädal töövarjuna saab olema, seda taipasin juba Müncheni lennujaamas, kuhu Dirk Hund mulle vastu tuli. Soe käepigistus ja juba ta kihutas ees minema. Hea, et tal oli oranž jope seljas, siis ei kadunud ta rahva hulka ära. Kuidas ma lennujaamast ööbimiskohta sain, ei tea – silmad olid

ainult jopeseljal ja üritasin kõigest väest sammu pidada. Selline tempo kestis terve nädala. Tundides oli pisut rahulikum, aga selle võrra jälle vaimselt intensiivsem. Minut minuti pealt on aeg ära kasutatud. Saksa täpsus, kord ja mõttekas ajakasutus pole ainult legendid. Kui tund algas, siis Dirk minule enam tähelepanu ei pööranud. Töö ajal tehakse tööd ja töövari peab sellega arvestama, et oma küsimustele saab vastused hiljem.

Ääretult nauditav oli jälgida Dirki ja tema õpilaste koostööd. Keegi ei hilineud, koolist puudujaid ei olnud, õppijate käsutuses oli viimase peal tehnika ja profistuudiod. Kooli võetakse vastu ainult õpipoisilepinguga õpilane. Leping sõlmitakse kaubandus/tööstuskoja, ettevõtte ja õpilase vahel. Lepinguga tagatakse, et õppija käib kaks päeva nädalas koolis saamas teoreetilist väljaõpet ja kolm päeva omandab praktilisi töövõtteid ettevõttes.

Tundide vaheajad olid lühikesed. Sain vaevu õpetajate puhkenurgas oma kohvi kätte ning kellegagi juttu alustada, kui juba pidi vestluse katkestama. Töötajatega saingi vestelda tänaval või koridoris ühest kohast teise minnes või lõunalauas. Uuris, kui ruumis on üle 30-ne õppija ja nende hulgas päris palju probleemseid, siis kuidas õpe-

tajat toetatakse? Ei toetatagi. Õpetaja peab õppima õpetama. Õpetajad on murdepunktis: mis oli enne, ei sobi enam. Vanad töövahendid ei sobi ja õpetajad ei oska veel uut moodi õpetada. Tööandja argument on, et kuidas õppijad tööl iseseisvalt hakkama saavad ja teie juures koolis äkki ei saal?

Kui tunnis on alla 21 õppija, pannakse grupid kokku. Lähitulevikus on pooled õppijatest pagulased ja pooled oma rahvusest. Õpetajad on eesrindel, nendel tulebki integreerimistöö ära teha. Suurim probleem on keeles. Kui näiteks fotograaf ei pea keelt eriti hästi oskama, siis hooldustöötaja peab, sest see on niivõrd intiimne töö. Keeleõppeküsimus on saksa kutsehariduse teatud erialadel kõige tähtsam küsimus.

Õpilastega vestlesin pärast tunde teel trammipeatusesse. Siis tulid välja saksa duaalsüsteemi plussid õpilaste vaatevinklist lisaks sellele, et duaalne kutseõpe on saksa riigi majanduse tugisammas. Õppijate arvates on koolis käia väga hea, sest seal on teised noored! Õppimine päästab rutiinist. Kus on raskem, kas koolis või tööl? Tööl muidugi. Lisaks rõõmustasid väljaspool Münchenit töötavad õppijad, et nad said mõneks päevaks linna tulla.

Ettevõtted ja kool omavahel eriti ei suhtle. Kutsekeskhariduse õppekava on paika pandud tööstus/kaubanduskoja poolt. Kool ja ettevõtte vaatavad sellele otsa ning ajavad näpuga järke, kas ja kui palju on tehtud.

Ettevõttekülastuse tegin fotostuudiosse. Tööandja arvates päästab noore inimese juhendamine rutiinist! Sageli on tegemist missioonitundega ja azubi ehk õpipoisi kohta pakuvad need ettevõtjad, kes on ise sellise väljaõppe läbinud. Lisaks on ettevõttele kasulik võtta õpipoiss, sest saab odava tööjõu. Esimesel aastal peab õppijale maksma miinimumtasu 200 eurot, teisel aastal 200-300 ja kolmandal aastal 300-400 eurot. Aga õpipoisi võtavad ikkagi need, kellel on kliendid – neil on ka raha maksta. Siit tuli välja huvitav raha ja eriala dilemma

- eriala valitakse sageli õpipoisi tasu järgi. Kui tasu on miinimum ehk 200 eurot, siis sellele erialale tööle ei kandideerita. Kui erialal või näiteks suurtes ettevõtetes saab õpipoiss 600-700 eurot, siis minnaksegi sinna ettevõttesse, saadakse leping ja tullakse kooli. Saksa noor peab õpipoisina tööle minema, muidu ei pääse kutsekooli!

Ettevõtted on aru saanud, et õppijad on nende tulevik. Kui firma pakub korralikku väljaõpet, siis on ta hiljem ka edukas. Ajalehed ja sotsmeedia on täis õpipoiste tööpakkumisi, kus on kirjas töö- ja puhkeaeg, mitu päeva nädalas töötatakse, milline on tasu, mitu juhendajat-kontaktisikut azubil on. Rõhutatakse väga, et ollakse õpipoisi jaoks olemas! Hm, hetkeks jäin mõtlema õpetaja peale, kellel on üle 30-ne inimese klassis...

*Ettevõtted
on aru saanud, et
õppijad on nende
tulevik.*

Üks ettevõtte külastus ebaõnnestus ja tänu sellele sain Dirkiga tunnikeseks kohvikusse maha istuda. Dirk õpib ülikoolis sotsiaaltööd ja Euroopa-suhete koordinaatori tööd enam eriti teha ei jõua. Noored kolleegid ei võta seda üle, sest töö on liiga suur. Dirkile on see mõistetamatu, nad on ju noored ja energiat täis! Rääkisime vanemate ja nooremate õpetajate teemal. Et miks noored õpetajad ei taha enam nii palju rabeleda kui vanemad. Dirk tunneb, et tal pole kellelegi oma tööd edasi anda, just vabatahtlikult tehtavat tööd.

Kuna minu töö lisaks praktikate koordineerimisele on avalike suhete haldamine, siis tutvusin lähemalt Senefelderi kooli info- ja teavitustegevusega. Nende kooli koduleht on omapäraselt üles ehitatud. Seal on kaks jaotust. Kutsekeskhariduse leht on asjalik ja hall – nemad ei tegele õppijate leidmisega, nende juurde tuleb õpipoisilepinguga õppija. Keskhariduse baasil meistrikool reklaamib end, on kutsuv ja värviline – nemad peavad ise õppijad leidma. Lehed on täiesti erinevad seetõttu, kas peavad olema atraktiivsed või mitte.

Tänu õpirände sain väga hea ülevaate Saksa duaalsest kutseõppesüsteemist ettevõtja, õppija ja õpetaja vaatevinklist. Sakslased (ja ka austerlased ning šveitslased) on duaalse kutseõppe üle uhked. On ka põhjust – majandus on heal järjel ja süsteem reguleerib end ise. Kui noorel on töökoht, on ka väljaõpe koolis. Kui töökohta pole, ei saa ka kooli. Lihtne. Kui mõnel erialal pole kliente ja nad ei suuda maksta korralikku õpipoisitasu, siis see eriala surebki välja. Lihtne vajaduspõhine protsess.

Lihtsuse ja ordnung'i kõrval sai selgeks, et inimesed ja inimsuhted on kõige tähtsamad. Töövarjuks olemisel eelkõige. Kui ei jõua inimeseni, jääb ka töö jälgimine pealiskaudseks tegevuseks. Suhetest oleneb, kas sulle avanevad erinevad tahud seoses

haridusega, pagulastega, noorte ja vanadega, väljaõppega ning majandustegevusega.

Õpiränne on ka natuke nagu tulevikku vaatamine, vähemalt Euroopa ääremaalase jaoks. Protsessid, mis keskel toimuvad, jõuavad ka meile. Kuni selleni, et aprillilõpu lumesadu tõstab järgmistel aastatel veini hinda. Uusi teadmisi saab ka. Portreefoto tunnis õppisin, kuidas saada fotol liblikakujulist varju nina alla nagu on Marlene Dietrichi glamuuripiltidel.

Tänu sõnad Ave Leegile, kes ajab Tartu Kunstikoolis õpirände asju!

Konkurss „Õpiränne Euroopasse ja tagasi“ oli mõeldud üld-, kutse- ja täiskasvanuhariduse õpirändeprojektides osalenud kutseõpilasele ja haridustöötajatele. Tutvu kõikide lugude, fotode ja videotega siin: bit.do/opiranne

KÕRGHARIDUSE VÄLIS- TURUNDUS (STUDY ESTONIA)

Study Estonia on Eesti kõrghariduse rahvusvahelistel turgudel tutvustamiseks loodud koostööprojekt. Koostöös inglisekeelset tasemeõpet pakkuvate Eesti kõrgharidusasutustega tutvustab Study Estonia Eestit ja siinseid õppimisvõimalusi haridusmessidel, infosessioonidel ja promoüritustel ning sotsiaalmeedia- ja veebikanalites.

study
estonia

*Välistudengid 2017. aasta üritusel
Goodbye Academic Year.*

Välistudengite arvud on tõusuteel

Viimase kümne aasta jooksul on Study Estonia tegevused aidanud kaasa Eestis tasemeõppe kõrgharidust omandavate välistudengite

arvu viiekordistumisele. 2017. aastal ületas Eestis õppivate kraadiõppe välistudengite arv 4000 piiri. Välistudengitest 43% on naised ning 57% mehed. Enim tudengeid on omandamas magistriharidust.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
vastuvõtt	258	295	340	457	617	698	824	1100	1295	1408	1564
juurdekasv (%)		14%	15%	34%	35%	13%	18%	33%	18%	9%	11%
õpib	885	908	1072	1282	1573	1876	2230	2887	3476	3917	4395
juurdekasv (%)		3%	18%	20%	23%	19%	19%	29%	20%	13%	12%

Eesti kõrgkoolide tasemeõppesse vastu võetud ja õppivad välisüliõpilased 2007-2017

Kraadiõppe välistudengid 2017. aastal

1702 BA tudengit

1768 MA tudengit

295 Integreeritud õppe tudengit

204 Rakenduskõrghariduse tudengit

426 PhD tudengit

KOKKU: 4395

43% naised

57% mehed

Top 10 riiki välistudengitest kraadiõppurite osas

1	Soome	6	Gruusia
2	Venemaa	7	India
3	Nigeeria	8	Läti
4	Ukraina	9	Hiina
5	Türgi	10	Ameerika Ühendriigid

Rahvuseid:

120

Eesti kõrgkoolides 2017. aastal õppivate tasemeõppe välistudengite arvud õppeastmeti. Tudengite sooline jaotus.

TOP 10 riiki Eesti kõrgkoolides õppivate kraadiõppe välistudengite osas 2017. aastal.

Study Estonia bränd sai uue kuue

2017. aastal sai peale Eesti brändi ja selle tutvustamiseks mõeldud tööriistade valmistamiseks kauaoodatud värskenduse ka Study Estonia bränd (sealhulgas toimus üleminek seniselt nimelt „Study in Estonia“ nimele „Study Estonia“). Uus bränd ning logo annavad varasemast paremini edasi ühtset sõnumit Eestist kui põhjamaisest, üllatavast ja nutikast riigist. Peale brändi uuendust valmisid mitmed uut logo kandvad trüki- ja meened. 2018. aastal valmib ka uue kujunduse ning kontseptsiooniga koduleht www.studiestonia.ee.

*Study Estonia uue brändiga kohvrid, info-
voldikud ja padjad. Fotograaf Renee Altrov.*

Välisturundajad tõstsid digipädevusi

Study Estonia üheks eesmärgiks on toetada Eesti kõrgkoole hariduse rahvusvahelise turundamise jaoks vajalike pädevuste arendamisel. Digitaalsed kanalid ja tööriistad on

ka välisturundajatele saanud asendamatuks, just seetõttu viidi 2017. aastal läbi koostööpartneritele suunatud õppereis Rootsi ning Google Analytics koolitus.

Rootsi õppereisi eesmärgiks oli tutvuda kohalikus haridussektoris rakendatavate digi- ja sotsiaalmeedia lahendustega. Reisi käigus külastati Rootsi Instituuti (Study in Sweden) ja Rootsi tippülikoole Dalarna ülikooli, Royal Institute of Technology, Uppsala Ülikooli ning kohalikke haridusturunduse teenusepakkujaid Student Recruitment Systems ja Sqore. Üheskoos õpiti parimaid praktikaid riigi tasandil (nt digitaalsed välistudengisaadikud) ning tutvuti kohalike kõrgkoolide poolt kasutatavate sotsiaalmeediakanalite ja -platvormidega.

Study Estonia ja koostööpartnerite õppereis Rootsi, juuni 2017. Fotod: Merili Reismann

Koolituse „Which data in Google Analytics can help me get more students” viisid läbi tuntud rahvusvaheliste kõrgkoolide digi-kampaaniate konsultandid ja koolitajad Elias Faethe ning Benedikt Wirmer. Koolitus oli suunatud digi- ja sotsiaalmeedia kampaaniate tulemuslikkuse hindamise võimalustele.

*Google Analytics koolitus Study Estonia koostööpartneritele 24. novembril 2017.
Foto: Merili Reismann*

Turundustegevused välisriikides ja Eestis

2017. aastal viidi fookuseeritud turundustegevusi läbi Indias, Soomes, Venemaal,

Korraldasime koolituse “Which data in Google Analytics can help me get more students”.

Ukrainas ja Türgis. Aasta teises pooles alustas esmakordselt tööd Study Estonia esindaja India turul, kellega koostöös korraldati Eesti haridusasutuste visiite India kõrgkoolidesse ja kohtumisi koostööpartneritega. Soomes jätkas Study Estonia esindajana tööd Eesti Instituut.

Koostöös partneritega viis Study Estonia läbi infotunde ja vastuvõtte välisriikides kohapeal, samuti korraldati õppereise ja külastusi Eestisse välisriikide kõrgkoolide karjääri- nõustajatele ja pressireise ajakirjanikele. Türgis käivitus sotsiaalmeedia kampaania, mille raames valmisid pressiteated ning tehti postitusi erinevatesse portaalidesse. Alustati ka vastuvõttu toetavate digitaalsete

kampaaniatega (Google AdWords, Facebook, Gmail jne) Türgis, Gruusias ja Indias ning Masterportalsis (artiklid, uudiskiri, bänner).

Toetamaks välistudengite Eestisse elama jäämist ning siin tööle asumist korraldas Study Estonia koostöös Work in Estoniaga välistudengitele suunatud töömessi, kus osales 12 ettevõtet ning ca 250 tudengit. Eestis õppimise ja töötamise võimalusi ning muid Eesti keele ja kultuuriga seotud aspekte tutvustati ka Study Estonia ning koostööpartnerite poolt ühiselt läbiviidud Youtube Live veebiseminaride abil. Esitlusi tehti inglise, vene, türgi ja soome keeles. Veebiseminaridel osales üle 450 inimese ning seminaride tulemusena valmis 13 videoklippi.

Välistudengitele
suunatud töömessist
võttis osa
12 ettevõtet ning
ca 250 tudengit.

*Study Estonia India esindaja Payal Manan
Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli
esindajatega Indias. Fotod: Payal Manan*

Võrgustiku koostöö

2017. aastal oli Study Estonia Eesti kõrgharidust esindamas ka kahel tuntumal rahvusvahelisel võrgustiku koostööle suunatud haridusmessil NAFSA (Association of International Educators) ja EAIE (European Association of International Education). EAIE ürituse raames korraldati Sevillas koostöös Eesti saatkonnaga Madridis esmakordselt vastuvõtt Eesti kõrghariduse sõpradele ja koostööpartneritele.

*Study Estonia ja Work in Estonia koostöös korraldatud töömess välistudengitele.
Fotod: SA Archimedes*

*Study Estonia NAFSA messil Los Angeleses, Ameerika Ühendriikides.
Foto: Kaidi-Kerli Kärner*

NORDPLUS PROGRAMM

Põhjamaade Ministrite Nõukogu haridusprogrammi Nordplus eesmärk on edendada ja tugevdada koostööd Põhja- ja Baltimaade vahel nii kooli-, kõrg-, kui täiskasvanuhariduses. Programm toetab õpirännet, projekte ja võrgustikke ning on suunatud hariduse ja elukestva õppega seotud asutustele ja organisatsioonidele.

2017. aasta oli Põhja- ja Baltimaade koostööprogrammis vaheaasta ja sügisel kuulutati välja uus programmiperiood (2018-2022). Sellega võib seostada ka eelmise aastaga võrreldes vähesemat huvi programmi vastu, samas taotlused olid kõrgeima kvaliteediga ning **edukusprotsent oli rekordiline: 74%**. Esmakordselt esitas ja sai toetuse ka üks Eesti koordineeritav keeleprojekt Tartu

Ülikoolilt.

Meie osalusest lõppenud perioodil annab ülevaate e-raamat “Nordplus Eestis 2012-2017” issuu.com/archimedes/docs/nordplus_e-raamat

*Esmakordselt
esitas ja sai
toetuse ka üks Eesti
koordineeritav
keeleprojekt
Tartu Ülikoolilt.*

2012-2017 osalesid Eesti asutused kokku 796 projektis (kas koordinaatorina või partnerina), mis oli 30% kõikidest Nordplusi toetuse saanud projektidest.

Vaatamata oma väiksusele oli Eestil hea positsioon Põhja- ja Baltimaade seas ja märkimisväärne programmi kaasatud asutuste arv.

Nordplus

NORDPLUS PROGRAMM 2017. AASTAL						
	Toetused/ toetused	Taotlused	Toetused	Edukus	Toetus €	Eesti asutused partneritena
	2016	2017	2017			
Nordplus juunior	17/8	16	14	88%	234 647	35
Nordplus kõrgharidus- programm	26/13	16	12	75%	421 564	71
Nordplus täiskasvanu- haridusprogramm	13/7	6	3	50%	11 385	14
Nordplus horisontaal- programm	6/4	4	2	50%	59 250	9
Nordplus keelearendus- programm	0	1	1	100%	8 000	1
KOKKU	62/32	43	32	74%	734 846	130

Metsapilootide projekt: Nordplus võimaldab keskenduda sisule!

„Metsa, nagu ka põldu, majandavad koolitatud mehed kõrgtehnoloogilistel masinatel. Nii kutsumegi neid hellitavalt metsapilootideks,” selgitab Pille Ligi Luua Metsanduskoolist. Luua on Nordplus projekti juhtpartner.

Kaheaastase projekti eesmärk on metsamasinaoperaatori õppekavade täiustamine vastavalt tööturu nõudmistele. „Keskendume ettevõtjate abiga Soomes, Lätis ja Eestis metsapilootide õpetavate koolide küsimustele vastuste leidmisele. Nii lihtne see ongi! Projekti juhtpartneri seisukohalt on Nordplusi valik olnud õigustatud, sest on kooli ja ettevõtjate sõbralikult suhteliselt bürokraatiavaba. See võimaldab keskenduda sisule,” lisab Ligi.

Tema sõnul on iga kooli dilemmad elukestvas õppes sarnased: Kuidas õpetada elukestva õppe sihtgruppe? Koos? Eraldi? Mis tasemel käelise oskusega peaks väljuma Jaanus

kutsekoolist? Mida tuleb koolis juurde õpetada näiteks põllumajandusest tulnud 57-aastasele Jürile? Kas baasmetsandust? IT algoskusi? Ja mida ning kuidas naaberriigid seda teevad? „Selleks viime osapooli rääkima koosolekutele, õppereisidele (*field trip*) ja praktikavaatlustele,” selgitab Ligi.

Projekti partneri Riigimetsa Majandamise Keskuse metsamajanduse peaspetsialisti Rainer Laigu sõnul soovivad nad koolidest tööjõuturule saada heade oskustega inimesi. „Selleks teeme metsanduse haridust andvate koolidega tihedat koostööd. Selle projektiga saame teada, kuidas õpetatakse metsamasinate operaatoreid Lätis ja Soomes. Tahame teada, kas saame nende kogemustest midagi ka Eesti metsakoolidesse tuua ja samuti anname oma teadmisi ja oskusi lätlastele ja soomlastele,” kirjeldab Laigu.

Ligi sõnul on juba ümber vaadatud Eesti õppekavad ja õpilase edasiviimise tingimused. „Lisaks oleme rakendanud väga edukalt õpipoisi õpet juba töötavaile täiskasvanud meestele. Koolis kaardistasime parandamise võimalused õppemeetodites ning juhendajate teadmistes. Oleme saanud konkreetse kujutluse, kuidas toimub lõpetamise protsess naabrite juures ning mida ja kuidas kontrollib tööandja personali teadmiste ja oskuste juures. On olnud aega uurida võimalikke koostööpartnereid simulatsioonide,

*Selle
projektiga
saame teada,
kuidas õpetatakse
metsamasinate
operaatoreid Lätis
ja Soomes.*

masinate laenamiseks (sh teisest koolist) ja ostmiseks.

„Boonusena on koolidel olnud võimalik allkirjastada rahvusvahelistumise strateegiate eesmärkide elluviimiseks omavahelisi lepinguid õpilaste ja õpetajate õpiränneteks. Oleme leidnud õppekavade mõttes nii-öelda juba leiutatud jalgrattad. Läti ja Eesti õpivad veel Soomelt, kuidas õpetada individuaalselt (*individual learning path*), aga grupis täiskasvanud õppureid koos noortega.”

„Kas vastuvõtt 3-4 korda aastas tundub võimatu? Eks õpime! On ju õpipoiss käeliste oskuste õpetamisel pikema traditsiooniga õppimise meetod kui klassiruumi meetod,” on Ligi veendunud.

Eesti mälutreenerid õpetasid soomlasi ja leedukaid

MTÜ 65B juhib Nordplusi täiskasvanuhariduse projekti „Old Memory Shake“, mille eesmärk on vanemaealiste mälu treenerite väljaõpe Leedus ja Soomes ning mälutreeningu töövahendite arendamine eesti, vene, soome ja leedu keeles.

Mälutreener ja projekti koordinaator Riina Enke tutvustab projekti elluviimist lähemalt.

Selleks, et oma väärtuslikke kogemusi mitte ainult endale hoida ja saada ka rahvusvahelist haaret, sai hakatud otsima koolituste läbiviimise võimalusi lähinaabrite juures. Meiega koostööst huvitatuid leidsime nii Soomest kui Leedust. Huvi üks põhjus oli see, et seal ei olnud varem vanemaealistele mälutreenereid koolitatud. Nii nagu iga uus ettevõtmine/algatus ei saa läbi ilma toetuseta, nii ka MTÜ 65B. Toetuse saime tänu Nordplus Adult programmile, mis rahastab Põhja- ja Baltimaade täiskasvanuhariduse projekte.

Projekti nimeks sai valitud „Old Memory Shake“ ehk akronüüm OLMES. Projekt algas eelmise aasta septembris ja lõpeb 2017 detsembris. Partneriteks on meil Soomest Laurea Ammatikorkeakoulu ja Leedust Vilniuse Väärikate Ülikool.

Projekti eesmärk on arendada eakate õppimisvõimeid ja võimalusi Eestis, Leedus ja Soomes korraldades seeniorite mälu treenerite koolitusi. Meil on läbi viidud kaks 40 tunnist koolitust nii Vilniuses kui Helsingis. Koolitajateks on olnud Anu Jonuks, Reet Trei ja Riina Enke. Koolituse lõpus hinnati omandatud teadmisi testiga. Vilniuses läbis koolituse edukalt 18 õppurit ja Helsingis 16. Võrdluseks, et Eestis on analoogse koolituse edukalt läbinud juba üle kolmekümne inimese. Koolitavate seltskond on olnud väga kirju nii vanuse kui ka ametite poolest. Esindatud on nii pedagoogid, sotsiaaltöötajad, füsio-

terapeudid, meditsiinitõenduse tudengid kui ka aktiivsed pensionärid. Osalejaid on olnud nii vanurite päevakeskuste kui ka hooldekodude personali hulgas, aga on ka neid, kes tulnud eesmärgiga kasutada neid teadmisi lihtsalt oma lähikonnas.

Koolituste tagasiside on olnud väga positiivne. Ainsaks probleemiks on olnud mõnedel eakamatel õppuritel keele probleem, kuna koolitused toimuvad inglise keeles. Projekti järgmiseks tegevuseks on kõigi partnerite poolt eakate mälu treeneritele käsiraamatu koostamine, mis peab sisaldama harjutusi nii grupitööks kui ka õppuritele iseseisvaks harjutamiseks. Kõigi partnerite poolt kogutud harjutused modifitseeritakse vastavalt iga maa keelele ja kultuurile. Elektrooniline käsiraamat valmib neljas keeles- eesti, vene, soome ja leedu keeles. Soome partneril on plaanis ette valmistada ka juhendmaterjal koolitajatele tahvelarvutites kasutamiseks .

Eestis tehakse koostööd ettevõtte Sentab OÜ-ga, kes on väljatöötanud vanemaealistele sobiva virtuaalse keskkonna nii suhtlemiseks kui ka enesearenduseks. Läbi Sentabi virtuaalse keskkonna on plaanis hakata levitama projekti käigus välja töötatud mälu treeningu materjale. See annab võimaluse TV ekraanil osaleda mälu treeningu ja mälu tehnikate töötubades, kus saab individuaalselt oma mälu treenida.

Nii nagu lihased vajavad treenimist nii ei tohi ka me oma ajurakke unarusse jätta. See oli lühi ülevaade MTÜ 65B tegemistest OLMES projekti raames. Pikemalt juba siis kui projekt on edukalt lõppenud. Eestis hakati vanemaealiste mälu treenereid koolitama juba 2004. aastal ja koolitajaks oli siis Dana Steinova Euroopa vanemaealiste võrgustiku EURAG mälu treeningu keskusest. Sellest ajast on meil Eestis tegutsenud ka üks staažikamaid mälu treenereid Anu Jonuks. Vahepeal möödus kümme aastat ja siis oli Dana uuesti tagasi, et koolitada uut gruppi mälu treenereid ja sellest grupist kasvasid välja juba nii meie oma mälu treenerite koolitajad kui ka MTÜ 65B.

Projekti partnerid on MTÜ 65B, Vilniuse vääriskate ülikool Medardas Cobotas Third Age University, Laurea University of Applied Sciences ning projektiga teeb koostööd ettevõtte Sentab. Projekt kestis 1. septembrist 2016 kuni 31. detsembrini 2017.

Archimedes lõpetas edukalt Euroopa Komisjoni projekti „Study in Europe“

Euroopa Komisjoni poolt välja kuulutatud hanke Euroopa kõrghariduse ülemaailmselt turundamiseks võitis 2014. aastal kuueliikmeline konsortsium, kuhu kuulus ka Sihtasutus Archimedes.

Kolm aastat kestnud projekt „Study in Europe“ sai edukalt 2017. aasta detsembrikuu seisuga lõpule viidud.

Rait Toompere Study in Europe messil Taškendis, Usbekistanis Eesti haridust tutvustamas. Kevad 2017.

Lisaks Eestile viisid projekti “Study in Europe” läbi veel teiste seas meie Ühendkuningriigi (British Council), Hollandi (NUFFIC), Saksa- maa (DAAD) ja Prantsusmaa (Campus France) kolleegid ning üle-euroopaline mõttekoda ACA (Academic Cooperation Association). Projekti eesmärk oli tutvustada ülemaa- ilmselt õppimis-, teadus- ja Euroopa Liidu poolt pakutavaid stipendiumivõimalusi Euroopas ning näidata Euroopat kui maa- ilma atraktiivseimat õppimispaika. Projekti kogumaksumus oli ligi 3,5 miljonit eurot.

Study in Europe projekti peamised tegevus- sed toimusid 2016. ja 2017. aastal. Projekti

Archimedese eesmärk oli tutvustada Euroopat kui maailma atraktiivseimat õppimispaika.

Merili Reismann koos Korea tudengiga Study in Europe messil Seoulis, Lõuna-Koreas. Kevad 2016.

Eero Loonurm Study in Europe messil Limas, Peruu tutvustamas Eesti haridust. Sügis 2016.

raames uuendasime Euroopa Komisjoni portaali Study in Europe, arendasime “Study in Europe” brändi, viisime läbi kümnes välja valitud prioriteetses piirkonnas Euroopa kõrgharidusruumi tutvustavad messid, ja koolitasime välja promootorite võrgustiku.

Eesti tegevused viimase kümne aasta jooksul on pälvinud Euroopa suurimate kõrgharidusturgude tähelepanu. Eelkõige seetõttu, et Eestis õppivate kraadiõppe välistudengite arv on lühikese aja jooksul mitmekordistunud ning riigi süsteemsete tegevuste tõttu meid ka Euroopa tegevustesse kaasati. Ka ei saa jätta mainimata Eesti e-teenuste ja IT-valdkonna edulugusid.

*Eesti
tegevused on
pälvinud Euroopa
suurimate kõrg-
haridusturgude
tähelepanu.*

Mailis Repsi Twitteri kontol jagamas Study in Europe kohtumist. Sügis 2017.

SA Archimedes roll projektis on luua ülemaailmsete haridusmesside registreerimiskeskond, Study in Europe konsortsiumi kommunikatsiooniplatvorm ning aidata välja töötada Euroopa kõrghariduse turundussõnumid. Projekti vedas sihtasutuse kommunikatsiooniosakond koostöös Hariduse rahvusvahelistumise agentuuri, administratiivosakonna ja finantsosakonnaga. Aasta lõpus selgus, et Sihtasutus koos konsortsiumipartneritega saab jätkata ka jätkuprojektiga aastatel 2018-2020.

2017. aasta novembris kohtus konsortsium Haridus- ja Teadusministeeriumis minister Mailis Repsiga, kes andis “Study in Europe” tegijatele üle tänusõnad ning tunnustas projekti eduka elluviimise eest.

The background features a composition of overlapping circles. A large, dark red circle is positioned on the right side. To its left, a slightly smaller, bright red circle overlaps it. In the top-left corner, there is a small orange circle. In the bottom-right corner, there is another small orange circle. The text is centered within the overlapping red circles.

STRUKTUURI- TOETUSTE AGENTUUR (STR)

Struktuuritoetuste agentuur (STR) vahendab eurotoetusi, mille on riik suunanud teaduse ja kõrghariduse valdkonna arenguks. Täpsemalt menetleb rakendusüksus projekti-taotlusi, nõustab nii toetuse taotlejaid kui ka juba toetust saanud projekte ja maksab välja toetusraha.

2017. aasta jooksul käivitusid kõik 2014-2020 perioodi rakendusskeemid. Aasta lõpuks tehti toetuse taotluse rahuldamise otsus 98 projekti osas, ning kõigi projektide toetuse summaks kujunes 298,81 miljonit eurot.

Märksõnad aastast 2017:

- Agentuur korraldas **10 seminari ja info-üritust** nii toetuse saajatele kui ka taotlejatele
- Toetust sai kasutama hakata **enam kui 50 projekti**
- 2017. aastal menetles agentuur **362 maksetaotlust** (2016. aastal 64 maksetaotlust)
- Keskmine maksetaotluste menetlusaeg oli **41 kalendripäeva**
- Toetuse saajad hindasid rakendusüksuse tööd põhiprotsesside osas **6-palli skaalal hindegas 5,5**
- Agentuuri iseloomustati sõnadega: **professionaalne, abivalmis, konstruktiivne, kannatlik, operatiivne, toetav.**

*Toetust
sai enam kui
50 projekti.*

2018. aastal on agentuuri jaoks esmane prioriteet tagada rakenduskava vaheeesmärkide sihttasemete täitmine.

Põhiprotsesside osas on agentuuri 2018. aasta eesmärk tagada senisest efektiivsemad, paindlikumad ning riskidel põhinevad kontrollid, mille tulemusena on tagatud:

- kasusaajate rahulolu ilma regulatsioonides järeleandmisi tegemata;
- meetmete disain, mis toetab seatud tulemuseesmärkide saavutamist;
- STR-i tegevuseesmärkide saavutamine.

Seisuga 31.12.2017 on rakendusüksus teostanud väljamakseid 10,4% meetmete eelarvest.

Lühinimi	Meetme eelarve	Väljamaksed
ASTRA	122 941 176	11 228 168
Riiklik infra	29 376 990	3 075 748
Dora+ ja Mobilitas+	55 044 481	5 203 847
Tippkeskused	39 117 647	5 301 486
TEAME+ ja TEEME+	4 470 588	1 215 326
RITA	26 542 301	1 341 363
ERIALA stipendiumid	25 269 320	6 584 462
Nutikas spetsialiseerumine	35 203 734	1 282 515
ERF KOKKU	337 966 237	35 232 915

Perioodi 2014-2020 võetud kohustused ja väljamaksed seisuga 31.12.2017.

Institutsionaalne arendus- programm teadus- ja arendus- asutustele ja kõrgkoolidele (ASTRA)

27 Toetust saanud taotluste arv

308 Toetust saavate teadus-
asutustega koostööd tegevate
ettevõtete arv

121 515 895 Eraldatud
toetuse summa

Teaduse tippkeskuste toeta- mine teaduse rahvusvahelise konkurentsivõime ning tipp- kvaliteedi tugevdamiseks

5 Toetuse saaja asutused

9 Teaduse tippkeskused

917 Tippkeskuse teadlaste
poolt kalendriaastal avaldatud
publikatsioonid

Teaduse rahvusvahelistumise, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine (Mobilitas Pluss)

5 Brüsselis büroos stažeerinud inimesed

53 Järeldoktori toetuse ja Eestisse tagasipöördumise toetuse saanud teadlased

19 Research in Estonia korraldatud turundusüritused

5 Euroopa Teadusnõukogu (ERC) grandit taotlemisel toetust saanud teadlased

29 Tipteadlase toetuse saanud teadlaste juhendatavate doktorantide arv

10 Toetatud Euroopa Teadusruumi ja Innovaatilise Liidu algatuste ja Horisont 2020 projektid

48 Koolitustel ja õppevisiitidel osalenud teadlaste arv

Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse tugevdamine (RITA)

8 Ministeeriumites toetatud teadusnõunike ametikohtade arv

21 ETIS-e keskkonnas läbiviidud taotlusvoorud

5 Läbiviidud TAI poliitika analüüsid

13 Teadmispõhise poliitika kujundamise toetamise raames läbiviidud uuringud

27 2017 esitatud taotuste arv

21 Rahastatud projektide arv kokku

6 415 706 Projektidele eraldatud toetust

Kõrghariduse rahvusvahelistumise, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine (Dora Pluss)

1336 Noorteadlaste ja magistrantide osalemine rahvusvahelises teadmiste ringluses

540 Eestis õppimiseks toetuse saanud välismagistrantide ja -doktorantide arv

13 Sihtriikides korraldatud Eesti kõrghariduse turunduskampaaniad

3 Toetatud suve- ja talvekooli projektide arv

Kõrghariduse erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades.

7455 Stipendiumi saavate üliõpilaste arv kõrghariduse I ja II astmel

78 Stipendiumi saavate üliõpilaste arv kõrghariduse III astmel

Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri toetamine teekaardi alusel.

13 Rahastatud taotlused

408,2 Täiustatud uuringutealase taristuga asutustes töötavate teadurite ametikohtade arv

19 093 295 Projektidele eraldatud toetus

Teaduse populariseerimine TeaMe+

48

Tele-eetris olnud teadus-
saated

23

LTT valdkonnas ühise tege-
vuskava alusel koostööd tegevad
ettevõtted ja haridusasutused

9

Loodud teadushuviringide
õppekavad

300

Üritustel osalenud noored
teadlased

3

Korraldatud teaduskommuni-
katsiooni konverentsid

159

Teaduskommunikatsiooni
koolitust saanud ajakirjanikud,
kommunikatsioonispetsialistid,
teadlased

Teaduse populariseerimise alategevus „Teeme+“

23

Rahastatud projekte

1 278 015

Projektidele
eraldatud toetuse summa

Nutika spetsialiseerumise rakendusuringud

Jaanuaris tutvustasime ERR saates Terevisioon nutika spetsialiseerumise rakendusuringute tegevust. Pakkusime ettevõtetele, kes sooviksid oma tegemistesse kaasata teadlasi,

9 miljonit eurot nutika spetsialiseerumise rakendusuringuteks.

Lähemalt rääkisid SA Archimedes struktuuri-
toetuste agentuuri meetmehoidja Tea Tassa
ja meie toetuse saaja Mooncascade andme-
teaduse valdkonna juht Taavi Tammiste.

TEA TASSA

SA Archimedes struktuuri-
toetuste agentuuri meetmehoidja

TAAVI TAMMISTE

Mooncascade andmete-
teaduse valdkonna juht

*Tea Tassa ja Taavi Tammiste hommiku-
saates Terevisioon. Ekraanitõmmised:
ERR*

NUTIKAS

NUTIKAS toetuse eesmärgiks on teadusasutuste ja ettevõtete koostöö. Uurisime Kaarel Adambergilt, Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskuse projektijuhilt, millisele ideele nemad toetust taotlesid ning milliste tulemustega lõppes üks esimesi NUTIKA toetusmeetme projekte.

Millega Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskus igapäevaselt tegeleb?

Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskus (TFTAK) on teadus- ja arendusasutus, kus uuritakse bio- ja toidutööstuse protsesse, töötatakse välja uusi tehnoloogiaid ning analüüsimeetodeid, rakendades kaas-aegseid süsteemi- ja sünteetilise bioloogia põhimõtteid. Koostööpartneriteks on nii Eesti ettevõtted kui ka suured rahvusvahelised biotehnoloogiafirmad.

Kuidas leidsite omale projekti partneri?

Tervise Arengu Instituudi (TAI) võimekus planeerida toitumisuuringuid ja oskus analüüsida toitumis- ja terviseandmeid tegi neist parima võimaliku partneri Eestis. Oleme TAI-ga ka varasemalt teiste projektide raames koostööd teinud ja saime olla kindlad, et viime projekti läbi kogenud partneriga.

Mis ajendas teid projekti kirjutama ja ellu viima? Kust tuli idee?

Peamine ajend oli võimalus muuta inimeste toitumist ja elukvaliteeti paremaks. Uuring andis infot reaalseste inimeste toitumisharjumuste ja mikrobioomi seoste kohta.

On teada, et paralleelselt toidutehnoloogiate arenguga on paljude toiduainete tugev töötlemine (sh rafineerimine, kuumtöötlemine) kaasa toonud nende toiduainete toiteväärtuse vähenemise. Toit peab varustama meie organismi energia ja toitainetega, samas sisaldama vajalikus koguses kiudaineid, et toetada soole mikrobiota mitmekesisust.

Missugused olid projekti eesmärgid?

Antud projekti eesmärgiks oli koguda spetsiifilisi näiteid, kuidas mikrobioomianalüüsi põhjal toitumist muuta. Selleks oli vaja luua arvutusmeetodid ja tarkvara mikrobioomi ja toitumisandmete automaatseks analüüsiks, mis oleksid rakendatavad terviseedenduses (personaalne toitumine ja meditsiin), näiteks toitumisnõustajate töös või kliendil iseenda tulemuste mõistmisel.

Mis valmis projekti tulemusel?

Projekti tulemusel loodi andmebaas toiduainetes sisalduvatest mikroobide poolt fermenteeritavatest polüsahhariididest ja koostati soovitusel suurema kiudainete sisaldusega menüüde koostamiseks vastavalt soolemikroobide ainevahetusele (mikroobiandmebaaside alusel).

Projekti tulemusena saab kiudainevajaduse järgi soovitada inimestele toiduaineid ja selle abil parandada nende tervislikku seisundit (nt normaliseerides kehakaalu või mõjutades ainevahetust).

Missuguseid kogemusi ja õppetunde projekti elluviimine teile andis?

Tänu suure osalejate arvuga tehtud uuringule õppisime paremini mõistma kitsaskohti, mis kaasnevad uuritavatel katses osalemisega, nagu näiteks toitumispäevikute täitmine, juhiste järgmine jms. Selle tulemusel oleme oluliselt täiendanud mikrobioomianalüüsi teenuse ülesehitust ning arendanud raporteid selliselt, et need oleksid osalejatele paremini arusaadavad ja annaksid selgeid juhiseid, kuidas oma menüüd optimeerida ja toiduvalikuid teha.

Mis õnnestus projekti juures eriti hästi?

Projekti inimkatse kõik etapid läbiti edukalt, kogusime 95 osalejalt üle 400 mikrobioomi

(kokku üle 100 miljoni bakteri 16S rDNA järjestuse) ja üle 100 vereproovi, mille kvaliteediga oleme väga rahul. Ka teiste partneritega (Synlab Eesti, Geenivaramu) sujus koostöö kokkulepitud tähtaegade piires.

Missugused on teie tulevikuplaanid seoses rakendusüüringu tulemustega?

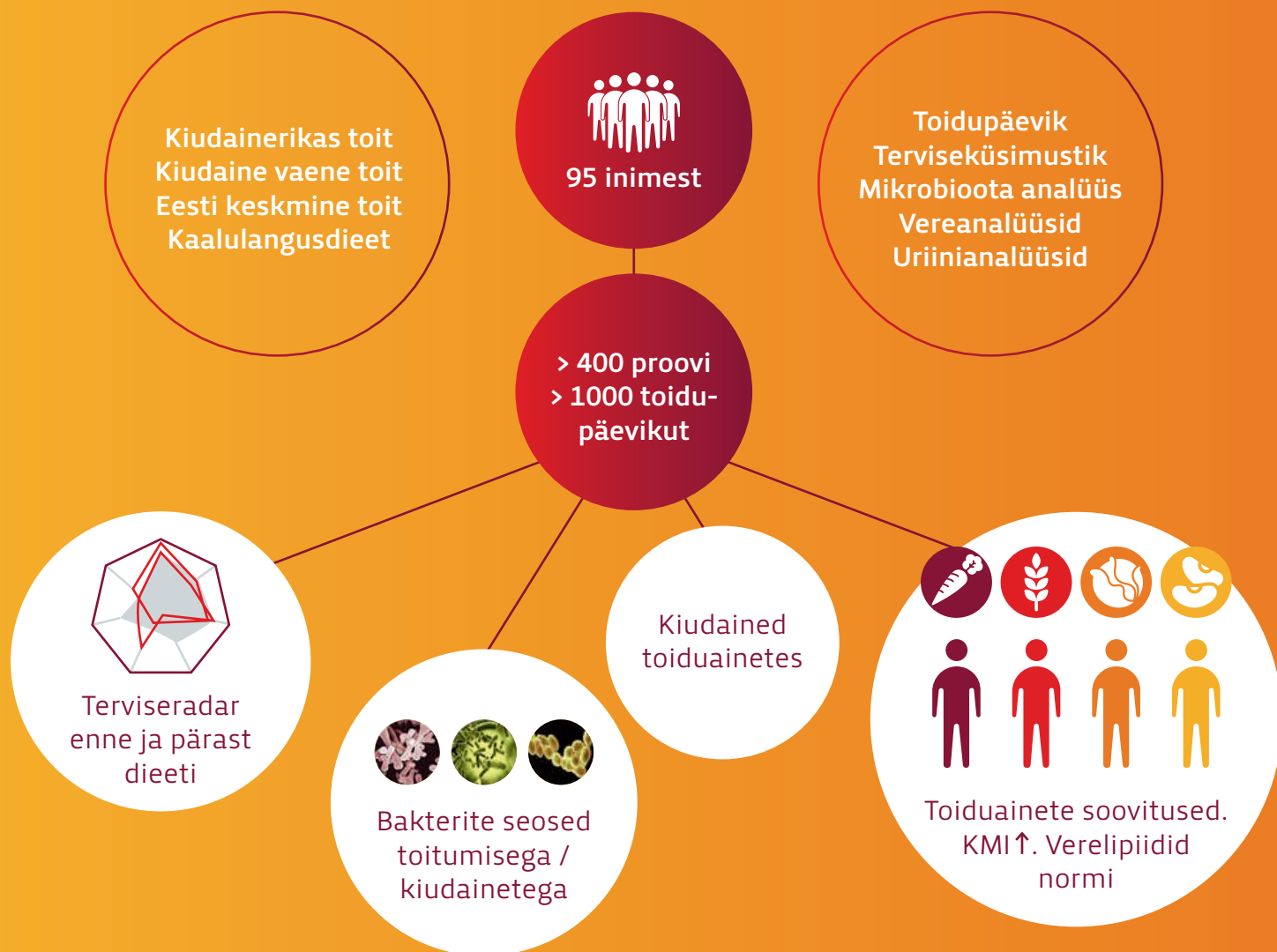
Rakendusüüringu projekt oli meie töös suureks abiks, saime täiendust oma soolekoosluste andmebaasile, uusi teadmisi ja kogemusi toitumisuuringute läbiviimiseks ning efektiivseks andmete töötlemiseks.

Projekti tulem võimaldab mikrobioomi analüüsi teenust laiemalt tutvustada ja kahtlemata näitavad töö tulemused ja leitud seoste kinnitamine vajadust suuremahulise jätkuprojekti elluviimiseks.

Intervjuu viis läbi Merily Remma. Täispikkuses intervjuud saab lugeda Archimedese blogist.

- *Projekti nimi: Mikrobioomianalüüsil põhineva toitumisharjumuste meetodite ja algoritmide arendus*
- *Toetuse saaja: AS Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskus*
- *Üüringu läbiviija: Tervise Arengu Instituut*
- *Projekti kestus: 01.03.2017-30.11.2017*
- *Toetus: 70 000 eurot Euroopa Regionaalarengu Fondist*

Dieedidisain

SA Archimedes töötajad seisuga 31.12.2017

Eve Toomsalu
Indrek Masing
Jaak Evert
Kaire Allas
Kirsi Viikholm-Karu
Maria Tasmuth
Raimond Viiding
Tõnis Eelma
Rait Toompere
Heli Mattisen
Hillar Bauman
Karin Laansoo
Lagle Zobel
Liia Lauri
Maiki Udam
Marge Kroonmäe
Reet Taimsoo

Tiia Bach
Aleksandr Graf
Gunnar Vaht
Margit Brückel
Marina Klementjeva
Siret Salm
Ulvi Maamees
Maret Hinno
Aire Karhu
Ene Kalmets
Ene Palgi
Inga Lubi
Katriin Ranniku
Liina Thalfeldt
Liisi Erlang-Selgal
Malle Peedo
Margus Liiv

Pirje Pant
Regina Borissova
Taivo Kurvits
Tuuli Reiljan
Ülle Kase
Killu Mitt
Küllu Lumiste
Elina Aslett
Kerttu Sepp
Kerli Grauberg
Anne Hütt
Annela Hendrikson
Annela Oona
Annely Tank
Anne-Ly Võlli
Asse Sild
Evelin Einla-Polluks

Hannelore Juhtsalu
Julia Duh
Kai Treier
Katrin Kiisler
Kerli Liivak
Liis Uulman
Made Kirtsu
Marge Teder
Merike Sanglepp
Merili Reismann
Piret Audova
Raul Ranne
Riina Roasto
Triinu Lillepalu
Helju Prits
Ellen Vimberg
Eero Loonurm

Karol Sepik
Merily Remma
Tiina Lipp
Karin Öövel
Melissa Anson
Salome Šakarašvili
Priit Pruul
Anastassia Kiseleva
Anna Kuzina
Kristi Raudlepp
Maari Põim

Maris Pajula
Marit Kannelmäe-
Geerts
Marko Vene
Mirjam Kodi
Nele Mets
Reet Kost
Regina Rähn
Sandra Räim
Siiri Sisas
Kairi Puur

Alice Liblik
Anu Laumets
Jaana Ilves
Kairi Lamp
Kari Treial
Kristel Meesak
Liis Siimon
Maaja Pontus
Maire Vaask
Margit Toomsalu
Marika Meier

Peeter Suislepp
Pille-Triin Pääsukene
Priit Vassiljev
Sandra Toim
Svetlana Zirnask
Tea Tassa
Tiina Raa
Urve Vool
Vambola Kesselmann

SA Archimedes

2017. aasta eelarve

SA Archimedes 2017. aasta eelarve täitmise aruanne (eurodes)								
Aruandeperiood: 01.01.2017- 31.12.2017								
TEGEVUSTE EELARVE (KULUD)								
Tunnustatud kvaliteet			Teadmistel ja koostööl põhinev arendustegevus			Sihipärased investeeringud		
Eelarve	Täitmine	%	Eelarve	Täitmine	%	Eelarve	Täitmine	%
808 637	628 072	77,7%	27 798 045	26 014 002	93,6%	67 972 354	37 664 594	55,4%

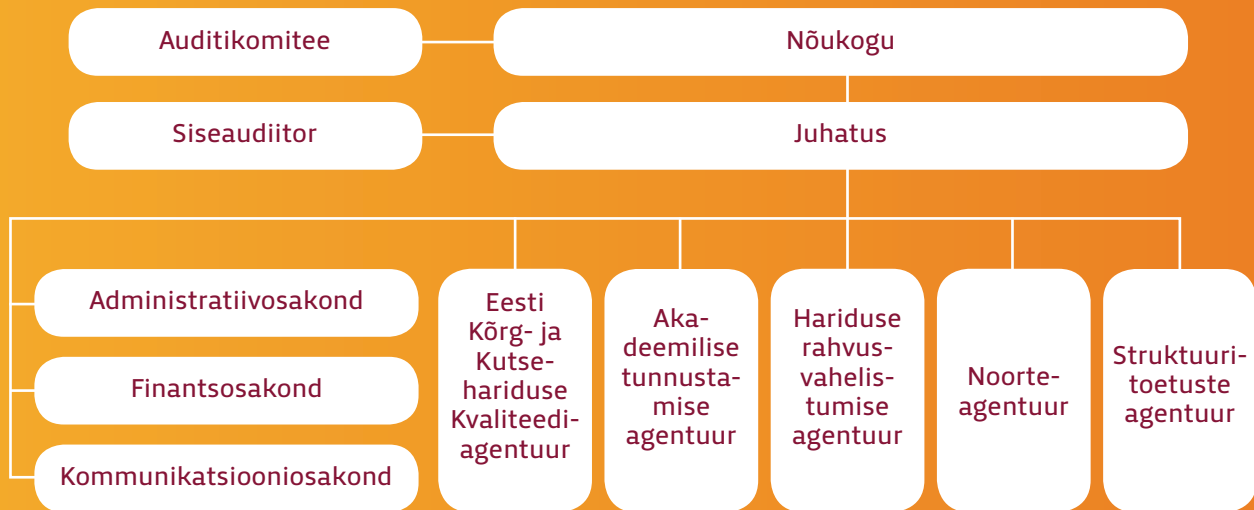
SA Archimedes 2017. aasta eelarve täitmise aruanne (eurodes)					
Aruandeperiood: 01.01.2017- 31.12.2017					
TEGEVUSTE EELARVE (KULUD)					
Professionaalne ja tõhus organisatsioon			2017 eelarve kokku		
Eelarve	Täitmine	%	Eelarve	Täitmine	%
4 563 957	4 232 091	92,7%	101 142 994	68 538 760	67,8%

Finantseerimisallikad (tulud)								
RIIGIEELARVE								
2017 HTM ja riigieelarveliste toetuste kasutamise lepingute maht			Muud projektid			Norra ja EMP		
Eelarve	Täitmine	%	Eelarve	Täitmine	%	Eelarve	Täitmine	%
10 852 505	10 590 919	97,6%	279 762	269 725	96,4%	107 916	107 908	100,0%

Finantseerimisallikad (tulud)					
RIIGIEELARVE					
Struktuuritoetused			Struktuuritoetuste tegevuste elluviimine		
Eelarve	Täitmine	%	Eelarve	Täitmine	%
63 454 279	33 006 382	52,0%	8 924 264	7 755 036	86,9%

Finantseerimisallikad (tulud)								
Euroopa Komisjon ja muu välisabi			Muu tulu			Finantseerimisallikad kokku		
Eelarve	Täitmine	%	Eelarve	Täitmine	%	Eelarve	Täitmine	%
17 304 439	16 601 206	95,9%	219 828	207 583	94,4%	101 142 994	68 538 760	67,8%

SA Archimedes struktuur

SA Archimedes

eesmärk ühiskonnas

*'Sada
aastat
Eesti
Vabariiki'*

EESTI VABARIIK

ArchimedesEE

Archimedes.ee

sihtasutusarchimedes

EESTI HARIDUSE JA
TEADUSE HEAKS

ARCHIMEDES